

relații financiar - valutare și comerciale internaționale

Ghidul lucrătorului de comerț exterior

Codul vamal al Republicii Socialiste România

La 22 decembrie 1978, Marea Adunare Națională a adoptat, în unanimitate, Codul vamal al Republicii Socialiste România, act normativ de o deosebită semnificație pentru activitatea economico-socială din țara noastră.

Elaborat sub directa îndrumare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele Republicii Socialiste România, Codul vamal concretizează cu claritate pe plan legislativ politica vamală a țării noastre, ca parte integrantă a politicii interne și externe a partidului și statului. Prealabil supunerii Marii Adunări Naționale, proiectul Codului a fost examinat de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. și larg dezbătut de consiliile de conducere din ministere și alte organe centrale, de consiliile oamenilor muncii dintr-un mare număr de întreprinderi, măsură care atestă democratismul procesului legislativ din țara noastră, grija ca toate reglementările să fie cât mai strâns legate de nevoile vieții practice.

După cum se știe, țara noastră promovează o politică de extindere a relațiilor comerciale și a cooperării economice internaționale, de largire continuă a schimburilor de valori materiale și spirituale, cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduirea social-politică. În acest context, noul regim vamal se înscrie ca un important mijloc de stimulare a dezvoltării și modernizării economiei naționale, a valorificării pe baze eficiente a producției interne și exportului, contribuie la satisfacerea cerințelor economiei cu materii prime și alte mărfuri din import, precum și la facilitarea schimburilor cultural-științifice, cu alte state, la promovarea turismului internațional. Totodată, prin noul act normativ se realizează o mai bună

sistematizare și unificare a normelor din domeniul vamal, pentru prima dată printr-o reglementare la nivel de cod. În aplicarea prevederilor Codului se va elabora un Regulament vamal, ce va fi aprobat prin Decret al Consiliului de Stat, abrogîndu-se un număr însemnat de hotărîri, ordine, decizii și instrucțiuni existente în prezent.

În cadrul de față, vom sublinia principalele aspecte reglementate prin Codul vamal, care au relevanță, în primul rînd, pe planul cooperării economice internaționale, al relațiilor de comerț exterior.

1. Principii generale

Din Codul vamal se desprinde consecvența României socialiste pentru promovarea unei politici tot mai active de participare la diviziunea internațională a muncii, la diversificarea și intensificarea schimburilor economice, tehnico-științifice și culturale, potrivit principiilor binecunoscute ale politicii sale externe. În acest cadru, Codul stabilește că politica vamală a R.S. România se elaborează și se desfășoară în concordanță cu politica internă și externă a partidului și statului și că, la baza relațiilor economice cu celelalte state, țara noastră asază în mod ferm respectarea principiilor suveranității și independenței naționale, neamestecului în treburile interne, egalității în drepturi și avantajului reciproc. De asemenea, se proclamă că politica vamală a R.S. România se întemeiază pe principiul constituțional potrivit căruia comerțul exterior este monopol de stat, prevăzîndu-se o serie de obligații de natură să asigure realizarea efectivă a acestui principiu.

Tot atît de importante sînt prevederile din Cod privitoare la aplicarea

tratamentului națiunii cele mai favorizate în domeniul tarifului vamal, în relațiile cu țările care acordă României același regim, ceea ce asigură aplicarea în practică, în relațiile de import-export ale țării noastre, a principiului avantajului reciproc.

O trăsătură esențială a noului Cod imprimată de conducerea superioară a partidului, este aceea a întăririi răspunderii tuturor organelor care au atribuții pe linie vamală sau în domeniul activității de import și export. În același sens, se prevede creșterea răspunderii ministerelor economice, celorlalte organe centrale, unităților de comerț exterior, a unităților producătoare pentru livrarea și primirea mărfurilor în strictă concordanță cu autorizațiile emise, clauzele privind calitatea, termenele de livrare și alte condiții prevăzute de lege și de contractele externe încheiate, pentru accelerarea și facilitarea circulației mărfurilor.

Caracteristică pentru noua reglementare este și preocuparea pentru realizarea unui regim vamal care să asigure totodată, celeritatea circuitului de mărfuri, evitarea staționării mijloacelor de transport la frontieră. Astfel, vămuirea se va putea desfășura nu numai la unitățile vamale de la frontieră sau din interiorul țării, ci și la locul de încărcare și descărcare a mărfurilor, prevăzîndu-se chiar posibilitatea înființării de unități vamale în marile unități producătoare de mărfuri pentru export, în stațiile de cale ferată și în centrele economice unde se desfășoară o intensă activitate de export și import. De asemenea, unele atribuții de control vamal la încărcarea mărfurilor în mijloacele de transport pot fi exercitate prin împuterniciți ai unităților producătoare de mărfuri.

În scopul extinderii și diversificării formelor de comerț exterior și de cooperare economică internațională, Codul prevede, totodată, posibilitatea creării de porturi și zone libere pe teritoriul R.S. România, precum și regimul vamal al acestora.

2. Regimul vamal privind exportul și importul mărfurilor

a) Exportul mărfurilor

Unitățile autorizate să efectueze operațiuni de comerț exterior pot exporta numai mărfurile care fac obiectul lor de activitate, în baza aprobărilor și documentelor prevăzute de lege. În vederea vămării la export, aceste unități sunt obligate să depună la organele vamale documentele de vămuire și să prezinte mărfurile destinate exportului, răspunzând de exactitatea datelor declarate.

Unitățile producătoare de mărfuri pentru export și cele autorizate să efectueze operațiuni de comerț exterior răspund de întârzierea vămării mărfurilor, datorată neprezentării în termen a documentelor de vămuire.

Organele vamale sunt obligate să verifice dacă mărfurile prezentate corespund cu autorizațiile de export, să controleze concordanța dintre datele înscrise în documentele de vămuire și mărfurile prezentate, din punct de vedere al cantității, naturii și destinației lor și să sesizeze unitățile competente despre neconcordanțele constatate. În cazurile în care se constată mărfuri depreciate, avariate, necorespunzător ambalate sau transportate, organele vamale rețin aceste mărfuri și sesizează organele Inspectoratului General de Stat pentru Controlul Calității Produselor care verifică situația la fața locului și iau măsurile corespunzătoare. În aceste situații, răspunderea pentru reținerea mărfurilor și întârzierea expedierii lor revine unităților care au furnizat mărfurile pentru export sau, după caz, celor ce efectuează transportul.

Întreprinderile de transport sunt obligate să pună la dispoziția unităților producătoare, potrivit contractelor economice încheiate, mijloace de transport care să asigure livrarea în termen a mărfurilor de export, evitarea depreciilor și avarierii mărfurilor, precum și securitatea acestora pe tot timpul transportului. În cazurile în care se constată că mijloacele de transport nu îndeplinesc aceste condiții, organele vamale sesizează întreprinderile de transport, care sunt obligate să ia imediat măsurile necesare. În aceste situații, răspunderea pentru întârzierea provocată revine întreprinderii care a efectuat transportul mărfurilor în condiții necorespunzătoare.

b) Importul mărfurilor

Unitățile autorizate să efectueze operațiuni de comerț exterior sunt obligate să realizeze importul mărfurilor în conformitate cu obiectul lor de activitate, în baza aprobărilor și documentelor prevăzute de lege și să ia măsurile necesare pentru vămuirea în termen, în vederea introducerii imediate în circuitul economic a mărfurilor importate. Pentru vămuirea la import, aceste unități sunt obligate să

declare și să prezinte mărfurile so-site, depunând totodată documentele de vămuire. Unitățile importatoare răspund de întârzierea vămării mărfurilor, datorată neprezentării în termen a documentelor.

Vămuirea la import constă în efectuarea controlului vamal al mărfurilor și mijloacelor de transport, în verificarea documentelor de vămuire și a documentelor de transport însoțitoare, în aplicarea tarifului vamal de import, precum și în evidența mărfurilor importate. La vămuirea mărfurilor so-site din import, organele vamale sunt obligate să verifice dacă mărfurile corespund autorizațiilor de import, să controleze concordanța dintre datele de vămuire și mărfurile prezentate din punct de vedere al cantității și naturii lor.

c) Tariful vamal

Mărfurile sunt supuse taxelor vamale numai la import, neaplicându-se taxe vamale la export. În prezent este în vigoare tariful vamal de import stabilit prin Decretul nr. 395 din 2 decembrie 1978.

Tariful vamal de import al Republicii Socialiste România se aplică în scopul folosirii avantajelor participării la diviziunea internațională a muncii, perfecționării activității economice și sociale, asigurării folosirii largi a pirghiilor economico-financiare în activitatea de comerț exterior și reflectării prețurilor de import în prețurile interne ale mărfurilor importate.

La importul de mărfuri din țările care nu aplică în relațiile cu Republica Socialistă România tratamentul națiunii celei mai favorizate în domeniul vamal, taxele prevăzute în tariful vamal de import pot fi majorate. De asemenea, se pot institui taxe vamale majorate în relații cu țările care introduc majorări de taxe vamale neconvenite în prealabil. Majorarea taxelor vamale se aprobă prin decret al Consiliului de Stat.

La importul de mărfuri din țările cu care schimburile comerciale se realizează pe bază de convenții și protocoale internaționale, aplicarea taxelor vamale se face potrivit prevederilor acestora.

d) Scutiri de plata taxelor vamale

Sunt scutite de plata taxelor vamale o serie de bunuri importate de unitățile autorizate să efectueze operațiuni de comerț exterior, cum sunt: mostrele, modelele de referință, probele, materialele publicitare, de reclamă și documentare, în cadrul obiectului de activitate al unităților importatoare; bunurile care au fost reparate sau înlocuite de partenerii externi; bunurile destinate înlocuirii unor produse importate anterior, conform clauzelor contractuale privind calitatea; bunurile primite în cadrul bonificațiilor acordate; bunuri special autorizate de

organele prevăzute de lege pentru a fi încorporate în produse de export sau prelucrate în vederea exportului; mașinile, utilajele și aparatele trimise fără plată de partenerii externi pentru producerea de mărfuri destinate exclusiv exportului, în baza unor contracte încheiate potrivit autorizațiilor emise.

Bunurile scutite de taxe vamale pot fi folosite numai în scopurile pentru care au fost importate. Dacă din considerente economice sau tehnice este necesară folosirea lor în alte scopuri, unitățile care le dețin sunt obligate să obțină aprobarea prealabilă a Ministerului Comerțului Exterior și Cooperării Economice Internaționale și să plătească taxele vamale, calculate la valoarea în vamă din momentul intrării în țară a bunurilor.

Prin decret prezidențial se pot acordă reduceri sau scutiri de taxe vamale ori institui contingente de mărfuri scutite de taxe vamale sau se poate suspenda temporar, parțial sau total, aplicarea acestor taxe la importul anumitor mărfuri.

3. Introducerea sau scoaterea de bunuri din țară în afara activității de comerț exterior

a) Persoane juridice române

Persoanele juridice române pot introduce sau scoate din țară bunuri, în afara activității de comerț exterior, în condițiile stabilite prin Regulamentul vamal, dacă introducerea sau scoaterea acestora nu este interzisă de lege.

Sunt scutite de plata taxelor vamale unele categorii de bunuri, introduse în țară de persoanele juridice române, precum: probele și materialele pentru experimentări; cărțile și alte tipăriți, imprimările fonice și pe peliculă, obiectele cu caracter cultural și didactice, primite în baza unor înțelegeri cu parteneri externi; bunurile provenite din succesiuni testamentare, donații sau ajutoare; bunurile aparținând organelor centrale și unităților socialiste primite de la reprezentanțele lor din străinătate; bunurile care se folosesc cu ocazia unor manifestări politice, economice, culturale, științifice, turistice, sportive și altor acțiuni similare.

Pentru alte categorii de bunuri introduse în țară se aplică taxele vamale prevăzute în tariful vamal de import.

Bunurile introduse în țară cu scutire de taxe vamale de către persoanele juridice române se înregistrează de acestea în evidențele contabile și nu pot fi comercializate decât în condițiile prevăzute de lege. Organele de control financiar sunt obligate să urmărească destinația dată acestor bunuri.

Persoanele juridice române pot scoate din țară bunuri, în limitele sta-

bilitate de lege, cu respectarea prevederilor Regulamentului vamal. Bunurile scoase din țară nu sînt supuse taxelor vamale.

b) Reprezentanțe ale firmelor comerciale și organizațiilor economice străine

Reprezentanțele firmelor comerciale și organizațiilor economice străine pot introduce în țară bunuri pentru dotarea și întreținerea sediilor lor, cu plata taxelor vamale prevăzute în tariful vamal de import. De asemenea, ele pot scoate din țară, fără plata taxelor vamale, bunurile introduse, precum și bunuri achiziționate în Republica Socialistă România pentru nevoile lor uzuale.

Reprezentanțele economice, reprezentanțele firmelor comerciale și ale organizațiilor economice străine, alte firme și organizații străine pot introduce în țară, cu scutire de taxe vamale, mostre și probe, materiale publicitare, de reclamă și documentare, precum și articole destinate a fi folosite la târguri, expoziții, congrese, conferințe, simpozioane, competiții și alte manifestări similare la care participă.

4. Trecerea temporară a mărfurilor și celorlalte bunuri peste frontiera de stat

Sub acest titlu se reglementează operațiunile care sub regimul vamal în vigoare pînă la noul Cod erau denumite ca operațiuni de export-temporar sau import-temporar.

Codul vamal prevede că unitățile autorizate să efectueze operațiuni de comerț exterior pot trimite temporar în străinătate, în cadrul obiectului lor de activitate și în condițiile prevăzute de lege, bunuri pentru: executarea de lucrări de construcții, montaj, prestări de servicii și alte activități similare; efectuarea de reparații sau înlocuiri de bunuri, pe baza înțelegerilor încheiate cu parteneri externi; participarea la târguri, expoziții, congrese, conferințe, competiții și alte manifestări similare; operațiuni în consignatie; dotări ale reprezentanțelor române în străinătate; alte activități convenite de partea română cu parteneri externi.

De asemenea, se prevede că aceste unități pot primi temporar din străinătate, în cadrul obiectului lor de activitate și în condițiile prevăzute de lege, fără plata taxelor vamale, bunuri pentru: efectuarea de lucrări pe baza înțelegerilor încheiate cu parteneri externi, închirieri și servicii; operațiuni în consignatie; participarea la târguri, expoziții, congrese, conferințe, competiții și alte manifestări similare; alte activități convenite de partea română cu parteneri externi.

În ceea ce privește persoanele ju-

ridice, altele decît unitățile autorizate să efectueze operațiuni de comerț exterior, acestea pot scoate sau introduce temporar în țară bunuri, fără plata taxelor vamale, în cadrul obiectului lor de activitate și în condițiile prevăzute de lege.

Titularii operațiunilor temporare sînt obligați să ia măsurile necesare pentru înapoierea sau, după caz, scoaterea bunurilor din țară, în termenele stabilite prin Regulamentul vamal.

5. Regimul vamal aplicabil persoanelor fizice. Prohibiții și restricții

Potrivit Codului vamal, persoanele fizice pot introduce sau scoate din R.S. România numai bunuri de uz personal, familial sau gospodăresc. Este interzisă introducerea sau scoaterea de bunuri din țară de către persoanele fizice în scopul comercializării. Bunurile persoanelor fizice sînt supuse taxelor vamale la introducerea sau scoaterea din țară, potrivit tarifului vamal, care se stabilește prin Regulamentul vamal. Sînt scutite însă de plata taxelor vamale, la introducerea și scoaterea din țară, o serie de bunuri, cum sînt: efectele personale și alte bunuri uzuale; obiectele casnice, gospodărești și obiectele de mobilier, în cazul persoanelor care se deplasează în interes de serviciu pentru o perioadă mai îndelungată; bunurile obținute ca premii sau distincții oficiale; bunurile care se introduc în țară reparate sau înlocuite în cadrul termenelor de garanție, și altele.

Bineînțeles că atît introducerea cît și scoaterea de bunuri de către persoanele fizice trebuie să se facă cu respectarea normelor legale privind protejarea patrimoniului cultural național, apărarea sănătății populației și a altor valori sociale. Din acest punct de vedere, Codul vamal stabilește o serie de prohibiții și restricții la introducerea sau scoaterea de bunuri din țară, prevăzute, de altfel, în diferite legi speciale. Astfel, de exemplu, sînt prohibite a fi introduse în țară următoarele bunuri, cu excepția celor autorizate de lege: armele, munițiile explozive sau radioactive; produsele și substanțele stupefiante și psihotrope, precum și substanțe toxice; sumele în lei și titlurile de valoare exprimate în lei; tipăriturile și imprimările neadmise de lege.

La ieșirea din țară, sînt prohibite, cu excepția celor autorizate potrivit legii, bunuri ca: metalele și pietrele prețioase, bunurile care fac parte din patrimoniul cultural; armele, munițiile și materiile explozive sau radioactive; produsele și substanțele stupefiante și psihotrope, produsele și substanțele toxice; sumele în lei, valutele străine și titlurile de valoare; timbrele filatelice.

Menționarea în Codul vamal a categoriilor de bunuri prohibite sau supuse restricțiilor la introducerea sau

scoaterea din țară nu este limitativă, căci în măsura în care prin dispoziții legale se prevăd și alte prohibiții sau restricții acestea sînt aplicabile de drept.

6. Sancțiuni

Noua reglementare prevede ca și alte legi, sub forma unei dispoziții de principiu, că nerespectarea normelor cu privire la regimul vamal atrage, potrivit legii, răspunderea disciplinară, contravențională sau penală, precum și materială sau civilă, după caz.

De asemenea, Codul vamal încriminează contrabanda. Potrivit codului, constituie infracțiune de contrabandă și se sancționează cu închisoarea de la 2 la 7 ani și confiscarea parțială a averii următoarele fapte:

a) trecerea peste frontieră a bunurilor prin alte locuri decît cele stabilite pentru controlul vamal sau prin folosirea de documente vamale false ori a unor documente vamale privind alte bunuri, în ambele ipoteze dacă valoarea bunurilor depășește 3.000 lei;

b) trecerea peste frontieră, fără autorizație, a armelor, munițiilor, materiilor explozive sau radioactive, produselor și substanțelor stupefiante și psihotrope și a produselor și substanțelor toxice;

c) sustragerea de la operațiunile de vămire a bunurilor, săvîrșite de una sau mai multe persoane înarmate ori constituite în bandă.

Tentativa de contrabandă se pedepsește. În Codul vamal se prevede, totodată, că în cazul în care trecerea peste frontieră a unor bunuri constituie infracțiune potrivit dispozițiilor cuprinse în alte legi, fapta se pedepsește în condițiile și cu sancțiunile prevăzute în acele legi (cum ar fi, de exemplu, Legea privind ocrotirea patrimoniului cultural național, Legea privind regimul produselor și substanțelor stupefiante, Decretul privind regimul armelor, munițiilor și materiilor explozive, Decretul privind regimul metalelor și pietrelor prețioase).

Faptele care constituie contravenții la regimul vamal, procedura de constatare și sancționare a acestora vor fi stabilite prin Regulamentul vamal.

Noua reglementare urmează să intre în vigoare în termen de 3 luni de la data publicării în *Buletinul Oficial*.

Codul vamal, ca și celelalte legi adoptate în ultimii ani, dă expresie orientărilor conducerii partidului de perfecționare continuă a principiilor de drept și a legislației noastre socialiste, preocupării de a avea statuate, la nivelul organului suprem al puterii de stat, reglementări cît mai complete în toate domeniile activității social-economice, care să corespundă cerințelor noii etape de dezvoltare a Republicii Socialiste România.

dr. N. ANDRONE

Reclamațiile privind livrările de mărfuri neconforme calitativ

Am prezentat în numerele 48 și 51/1978 ale Suplimentului, la această rubrică, normele de drept uniform și uzanțele internaționale privind garanțarea calității, precum și clauzele care se impun a fi incluse în contractele comerciale de vânzare internațională, menite să dea soluții optime acestei laturi importante ale vânzării-cumpărării tranzacționate de parteneri din țări diferite.

Ca urmare, începând cu numărul de azi vom analiza căile de soluționare a reclamațiilor care au ca obiect calitatea necorespunzătoare a mărfurilor livrate. Vom epuiza, în primele două secțiuni, aspectele privind remiterea de către cumpărător și tratarea acesteia de către vânzător, urmând ca în numărul viitor să expunem căile de soluționare.

Remiterea de către cumpărător a reclamațiilor

Dacă derularea în bune condiții a contractelor comerciale de vânzare internațională este regula generală, nu sînt excluse și situații cînd din diverse motive cumpărătorul nu este satisfăcut de calitatea lotului primit; în asemenea situații are calea formulării reclamației calitative, cu respectarea strictă a prevederilor din clauzele contractuale pe care le-am analizat în secțiunea 2.2..

Facem precizarea că reclamația trebuie făcută întotdeauna *in scris*, prin scrisoare recomandată, telegramă, telex. Din acest punct de vedere toate condițiile generale de livrare și contractele tip sînt unanime. Vânzătorul are în acest caz obligația confirmării lor tot în scris și într-un termen mai înainte stabilit de către părți. Astfel, Condițiile generale de livrare C.A.E.R. 1968/1975, după ce stabilesc că reclamațiile trebuie prezentate în scris, telegrafic sau prin telex, impune vânzătorului obligația să le confirme, cel mai tîrziu în 7 zile lucrătoare de la data prezentării reclamației. **Ca dată a formulării** reclamației se consideră data ștampilei oficiului poștal al țării unde își are sediul partea reclamantă; dacă reclamația se înmînează direct vânzătorului prin reprezentantul cumpărătorului data este momentul confirmării de primire.

Cu privire la **locul remiterii** reclamației arătăm că practica indică două modalități: expedierea prin poștă la sediul central al vânzătorului sau re-

miterea ei unui împuternicit al acestuia. Orice altă modalitate de remitere a reclamațiilor, cum ar fi expedierea pe adresa ambasadei țării vânzătorului sau la altă adresă nu este luată în considerare. Acest punct de vedere este constant aplicat de arbitrajul internațional. Astfel, într-o speță, reclamația pentru lipsă de calitate nu a fost trimisă de cumpărător întreprinderii vânzătoare ori unui reprezentant al ei legal sau convențional și care era împuternicit s-o primească, ci a fost făcută către ambasada țării vânzătorului, din țara sa. Reclamația adresată ambasadei țării vânzătorului nu poate însă constitui o reclamație pentru lipsuri calitative în sensul reglementărilor C.G.L.—C.A.E.R. 1968/1975 și nici temei de cerere de penalități, întrucît prin aceste reglementări se precizează expres că reclamația se adresează vânzătorului și că penalitățile curg în sarcina sa din ziua prezentării reclamației pînă la înlăturarea defectelor constatate sau pînă cel mai tîrziu la a 94-a zi de la prezentarea ei. Cumpărătorul a trimis totuși vânzătorului o notă de debit reprezentînd penalități pentru defectuoasa funcționare a mărfurilor livrate, care nu puteau fi utilizate conform destinației lor; penalitățile cerute prin această notă de debit sînt însă lipsite de temei legal, deoarece vânzătorului nu-i fusese prezentată în prealabil o reclamație de calitate astfel cum se cere prin § 72 C.G.L.—C.A.E.R. 1968/1975.

Acțiunea cumpărătorului a fost respinsă ca nefondată (Comisia de Arbitraj de pe lîngă Camera de Comerț și Industrie a R.S.R., Hotărîrea nr. 202 din 18 noiembrie 1977).

În ceea ce privește conținutul reclamației, facem precizarea că cumpărătorul nu se poate mîrgini să arate prin reclamație că marfa a ajuns în stare rea la destinație; cumpărătorul trebuie să indice în reclamația sa toate amănuntele în legătură cu deficiențele constatate și să însoțească reclamația de documente justificative. Prin reclamația sa, cumpărătorul va face și propuneri cu privire la măsurile pe care le consideră indicate și acceptabile pentru el, în vederea remedierii.

Menționăm că în situația în care cumpărătorul neglijează și nu respectă termenul convenit sau cel prevăzut în contractele tip respective sau în condițiile generale pe care le-au adoptat,

el va fi decăzut din dreptul de a mai putea formula reclamație; efectul sub aspect juridic este, în acest caz, pierderea dreptului de a putea chema vânzătorul în fața instanței de judecată ca să răspundă pentru livrarea mărfii necorespunzătoare; sub acest aspect Condițiile generale de livrare C.A.E.R. — 1968/1975 prevăd în mod expres că neprezentarea reclamației în termenele stabilite privează pe cumpărător de dreptul de a se adresa arbitrajului.

Tratarea reclamațiilor de către vânzător

Vinzătorul primind reclamația are obligația să o analizeze, începînd cu verificarea condițiilor de formă, respectiv dacă a fost formulată în termen și dacă, în funcție de natura lor, se sprijină pe acte doveditoare; pentru această primă examinare a reclamațiilor este necesar să se aibă în vedere clauzele din contract referitoare la „garanții și reclamații”. Dacă sînt îndeplinite condițiile de formă se va trece în mod operativ la verificarea de fond a reclamației; este bine cunoscut că pentru salvarea bunelor relații născute ca urmare a încheierii și executării unui contract comercial internațional părțile sînt interesate în soluționarea cît mai grabnică a diferendelor, de orice natură ar fie ele.

Cu privire la acest aspect al problemei și cu privire la consecințele tergiversării răspunsului datorat de vânzător, Condițiile generale de livrare C.A.E.R. 1968/1975 (paragraful 78) conțin interesante prevederi, care au caracter imperativ pentru părți și anume:

1. Vinzătorul este obligat să analizeze reclamația privind calitatea sau cantitatea mărfii și să răspundă cumpărătorului asupra fondului reclamației (să confirme acordul pentru satisfacerea ei integrală sau parțială ori să comunice refuzul de satisfacere integrală sau parțială) fără întîrziere, dar nu mai tîrziu decît în cursul termenului prevăzut în contract. Dacă un asemenea termen nu este stabilit prin contract, atunci răspunsul asupra fondului reclamației trebuie să fie dat de către vânzător neîntîrziat, nu mai tîrziu de 60 de zile, iar în privința uzinelor și a instalațiilor complexe — în decurs de 90 de zile de la data primirii reclamației de către vânzător.

2. Dacă vânzătorul nu va da răspunsul asupra fondului reclamației în termenul prevăzut la punctul 1 al prezentului paragraf, iar cumpărătorul se va adresa arbitrajului înainte de primirea răspunsului, taxele de arbitraj se suportă de vânzător indiferent de soluția litigiului. Prevederile acestui punct nu se aplică în cazurile prevăzute la punctul 3 al prezentului paragraf.

3. Dacă, datorită unor cauze justificabile din punct de vedere tehnic, vânzătorul nu are posibilitatea să dea un

răspuns asupra fondului reclamației în termenul prevăzut la punctul 1 al prezentului paragraf, poate să propună cumpărătorului prelungirea acestui termen până la o anumită dată.

4. Dacă cumpărătorul nu este de acord cu propunerea vânzătorului de prelungire a termenului pentru răspunsul asupra fondului reclamației și se va adresa arbitrajului, problema taxelor de arbitraj va fi rezolvată de către arbitraj în funcție de soluția litigiului.

5. Dacă cumpărătorul a fost de acord cu propunerea vânzătorului privind prelungirea termenului de răspuns asupra fondului reclamației, însă vânzătorul nu dă un asemenea răspuns în limitele termenului convenit, iar cumpărătorul va adresa arbitrajului pretențiile sale, arbitrajul, rezolvând litigiul în fond, va trece taxele de arbitraj asupra vânzătorului, indiferent de soluția litigiului.

Evident, este cu totul nedorit ca termenele de soluționare a reclamațiilor să fie depășite, dat fiind consecința lor: cheltuieli pentru arbitraje, timp suplimentar irosit etc. Speța pe care o redăm este concludentă. Întreprinderea cumpărătoare constatând existența unor lipsuri calitative la mărfurile livrate, a cerut prin acțiune Comisiei de Arbitraj de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a R. S. România să oblige întreprinderea română de comerț exterior vânzătoare fie la înlocuirea mărfii defecte ce i-a livrat, fie la plata contravalorii ei. Pîrita a recunoscut temeinicia pretențiilor cumpărătoarei, înlocuind mărfurile defecte. Întrucît pîrita nu a răspuns nimic la cele trei scrisori de reclamații pentru lipsuri calitative ce i-a adresat reclamanta și întrucît înlocuirea mărfii defecte a fost făcută abia după intentarea acțiunii arbitrale la care reclamanta a plătit taxele de arbitraj, acțiunea acesteia a fost admisă pentru restituirea acestor taxe (Dosar nr. 1410/114/1976). Credem că pe planul dreptului muncii prejudiciul creat prin neglijența lucrătorului comercial care nu a răspuns la scrisorile cumpărătorului trebuie să conducă la o răspundere materială.

O certă speță relevă consecințele introducerii premature a reclamației. Astfel, prin acțiunea sa intentată în fața Comisiei de Arbitraj de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a R. S. România reclamanta a cerut ca întreprinderea română de comerț exterior pîrită să fie obligată să-i plătească o anumită sumă de bani cu titlu de reducere de preț pentru livrări de mărfuri (covoare manuale) calitativ necorespunzătoare. Prin clauzele contractului de vânzare-cumpărare încheiat între părți se stipula că mărfurile livrate trebuie să fie conforme specificației anexată la el, datelor tehnice pe care le indică în cuprinsul lui și normelor românești, recepția cantitativă și calitativă urmînd a se efectua în deponatul beneficiarului în prezența unui organ neutru. Din cantitatea totală de mărfuri livrate, întreprinderea cumpărătoare a reclamat ca necorespunzător

calitativă o anumită cantitate (143, 56 mp. covoare manuale) cerînd o bonificație de 15% pentru parte din ele (86,13 mp.) și de 25% pentru celelalte (57,43 mp.).

Furnizorul mărfurilor livrate nu a fost de acord cu reclamația de calitate, cerînd returnarea mărfii pe care a livrat-o; cele două telex-uri prin care s-a cerut returnarea au rămas fără răspuns. În conformitate cu dispozițiile § 75 punctul 2 din C.G.L.-C.A.E.R. 1968/1975 la prezentarea reclamației cu privire la calitate, cumpărătorul este îndrituit să ceară fie înlăturarea defectelor constatate, fie o bonificație. Întreprinderea reclamantă a optat pentru a doua soluție; întreprinderea română de comerț exterior vânzătoare nu a acceptat însă această soluție, contestînd în fond însăși temeinicia reclamației de calitate ce i-a fost prezentată și cerînd expres returnarea mărfii pretinsă necorespunzător calitativ livrată. Potrivit § 78 punctul 1 din C.G.L.-C.A.E.R. 1968/1975 cumpărătoarea era obligată să-i restituie marfa livrată referitor la care formulase reclamația asupra calității ceea ce însă nu a făcut. Comisia de Arbitraj a constatat că în urma verificărilor făcute ulterior între părți asupra reclamației de calitate formulată inițial de întreprinderea cumpărătoare, suma totală a bonificațiilor cerute pentru livrări calitativ necorespunzătoare a fost redusă proporțional lipsurilor real constatate și calculate. Prin scrisorile aflate la dosar pîrita recunoaște că datorează această sumă dînd dispoziții de plată către reclamantă, iar reclamanta recunoaște că a calculat greșit bonificația cerută inițial, suma ei exactă fiind aceea calculată de pîrită; ca atare își restrînge acțiunea la această sumă pe care recunoaște că a primit-o, arătînd că prin această plată pretenția sa de bonificații pentru livrări calitativ necorespunzătoare este rezolvată.

Fișier

Sistemele de asigurare și mobilizare a creditelor de export Republica Federală Germania (I)

Premisa principală pentru finanțarea operațiunilor de export constă în asigurarea riscurilor legate de această operațiune prin societatea de asigurare a creditelor HERMES A.G. din Hamburg, care în acest context devine MANDATAR al R.F.G. și preia acoperirea riscurilor economice și politice externe generate de operațiunea de export — Asigurarea Hermes — (Printre riscurile politice se numără riscurile de convertibilitate și transfer, de interdicere a plăților în străinătate, riscul de moratoriu și riscul de război).

Hermes asigură numai acele operațiuni de export care sînt de interes

Cu ocazia soluționării acestui litigiu s-a ridicat însă și o altă problemă, anume aceea a taxelor arbitrale pe care întreprinderea străină reclamantă a cerut să le plătească întreprinderea de comerț exterior română pîrită; relevăm această problemă întrucît ea se ridică relativ frecvent în practica arbitrală. În speță cererea reclamantei a fost respinsă ca neintemeiată întrucît — așa cum s-a arătat — pîrita nu a acceptat plata bonificațiilor pretinse contestînd temeinicia lor și cerînd returnarea mărfii livrată și întrucît chiar reclamanta recunoaște că a calculat greșit aceste bonificații cu depășirea procentajului prevăzut în Protocolul de control la care se referă condițiile de livrare. Atîta vreme cît între părți erau în curs discuții asupra acestor bonificații — care, în urma verificărilor făcute, s-au dovedit eronat calculate — o acțiune a reclamantului nu se putea formula. (Dosar 1437/1976, Hotărîrea nr. 156 din 14 octombrie 1977).

Evident, întreprinderea de comerț exterior exportatoare nu este în măsură să soluționeze singură reclamațiile de calitate primite de la cumpărătorul extern. Ca urmare, în conformitate cu clauzele privind reclamațiile externe, înscrise în contractul economic de furnizare pentru export, îi revine obligația să transmită în termenul stipulat (3—5 zile) reclamația respectivă producătorului-furnizor, împreună cu toată documentația.

Furnizorul are, la rîndul său, obligația să analizeze documentele primite, să-și formuleze punctul propriu de vedere cu privire la defecțiunile invocate de cumpărătorul extern, după care transmite documentația necesară beneficiarului — întreprinderea de comerț exterior exportatoare —, care astfel înarmat redactează și expediază răspunsul la reclamație.

dr. Al. DETEȘAN

lor vest-germane și a căror condiții de plată sînt cele uzuale pentru ramura economică respectivă. De regulă este suficientă stipularea în contractul de vânzare-cumpărare a următoarelor condiții de plată:

a) — Plata a minimum 15% a valorii contractului ca plată în avans și intermediară. Acești 15% urmează a fi plătiți astfel:

— minimum 5% a valorii globale a contractului la încheierea contractului de vânzare-cumpărare, respectiv la intrarea în vigoare a contractului (plata în avans);

— minimum 10% a valorii globale a contractului de vânzare-cumpărare

RELAȚII FINANCIAR-VALUTARE

pro rata livrării și prestării de servicii (de exemplu contra documente de transport).

b) — Plata a maximum 85% din valoarea comenzii în cel mult 10 rate semestriale egale consecutive, prima rată fiind scadentă fie la șase luni de la expedierea mărfii, fie, în cazul în care furnizorul vest-german răspunde și de montajul mărfii de livrat, la șase luni după punerea în funcțiune a instalației.

Hermes solicită ca premisă pentru preluarea acoperirii riscurilor operațiunii de export ca plățile convenite a se face în avans să fie încasate deja și ca obligațiile de plată ale cumpărătorului, cu excepția plății în avans (ceea ce înseamnă practic pentru 95% a valorii comenzii să fie corespunzător asigurată, respectiv să fie acoperită cu garanții bancare).

În cazul în care operațiunea de export prevede termene de plată de peste 5 ani (deci plata în peste 10 rate semestriale) atunci Hermes acceptă preluarea asigurării cu condiția ca în cadrul unui așa-numit „PRO-CEDEU MATEHING“ cel care solicită asigurarea poate să dovedească, prin prezentarea de oferte corespunzătoare ale firmelor concurente, care prevăd acordarea de termene de plată mai mari de cinci ani — prin sprijin al societăților de stat (exemplu: Asigurări COFACE pentru exporturile franceze).

Exportatorul vest-german va participa cu o anumită cotă la riscurile externe legate de operațiunea sa de export, cotă care, în funcție de riscurile care urmează să fie asigurate (economice, politice) variază între 10—15% (care în caz de eșec sînt suportate de exportator).

Hermes preia acoperirea în anumite situații și a riscurilor provenind din creditele de finanțare legate de livrări de marfă (credite de cumpărător). În aceste cazuri cel care acordă creditul poate să solicite o reducere a cotei de participare la risc de la 10% respectiv 15% la 5% din suma creditului de asigurat, în condițiile în care acesta acceptă să nu transfere acest risc de 5% asupra exportatorului. Bineînțeles că firma care acordă creditul de finanțare își va recupera preluarea de riscuri externe neacoperite prin garanții interne (cu acoperire Hermes, garanția de export) de la exportator.

Costurile asigurării Hermes depind de durata în timp ce urmează a fi acoperită pînă la efectuarea plății (credit de furnizor), precum și de durata de fabricație și montaj.

La o durată de asigurare de 6 ani și 1/2 (aceasta înseamnă durata de producție 1 an și jumătate și plata celor 10 rate semestriale pentru 85% din valoarea contractului) costurile, apreciate în mare se ridică la cca. 1,5% pe an din suma restantă rămasă neachitată în cazul beneficiarilor firme particulare /garante și la cca.

10% pe an din suma rămasă neachitată la beneficiari/garanți din sectorul de stat.

Hermes Kreditversicherung AG-Hamburg acționează în colaborare cu Deutschen Revisions und Treuhand AG (Treuarbeit) ca mandatar al statului, mijloacele pentru acoperirea acestor riscuri se prevăd în bugetul anual al statului.

— FINANȚAREA PRIN AUSFUHR-KREDIT — MBII (AKA)

AKA a fost înființată în 1952 ca o societate pe acțiuni de către o grupă de 23 bănci; în prezent fac însă parte din AKA majoritatea băncilor importante. Societatea are un capital de DM 40.000.000. Pentru refinanțarea afacerilor de export stau la dispoziție plafoanele A, B și C. Premisele acordării unei refinanțări de către AKA sînt: a) — Existența unor contracte ferme pentru livrarea de mărfuri sau prestări de servicii; b) — Convenirea unor condiții de plată uzuale; în cazul în care societatea de asigurare a preluat riscurile pentru condiții de plată neuzuale se refinanțează și contractele respective; c) — Existența licențelor de import și export necesare.

Dacă exportatorul vrea să-și asigure refinanțarea înainte de încheierea contractului poate solicita o promisiune de finanțare care se transformă în promisiune de credit după încheierea contractului. Pentru aceasta se plătește însă un comision separat (Vormerkprovision).

Creditele trebuie rambursate din încasările provenite din export. Scadențele sînt corelate cu ratele de încasat, dar plata la scadență a creditului se face independent de încasarea în fapt, la termen a exporturilor.

Se pot efectua plăți în avans din creditele acordate în cadrul plafonului A, dar în acest caz se calculează o dobîndă penalizatoare de 0,5% din suma rambursată anticipat, în cazul în care aceasta nu provine din încasări din exportul respectiv.

Riscurile externe care apar în afacerile finanțate pe o perioadă mai mare de 24 luni, eventual și riscurile de fabricație, necesită o garanție sau o cauțiune a statului. La aceasta se poate renunța în cazurile indicate de „Criteriile privind renunțarea la acoperirea Hermes“.

— PLAFONUL A — (PLAFON BANCAR PENTRU CREDITE FURNIZOR)

Plafonul A pune la dispoziție linii de credit băncilor consorțiale care participă la AKA și băncilor de casă ale furnizorului. Perioada de creditare începe cu data primei utilizări și trebuie să fie de minim 12 luni. Perioada maximă de creditare nu poate de-

păși perioada pentru care s-a obținut asigurarea creditului. Se pot utiliza credite din această linie pentru finanțarea perioadei de producție și/sau pentru refinanțarea creditului furnizor. Utilizarea creditelor din plafonul A se realizează prin prezentarea de bilete de ordin în vederea mobilizării emise de exportator asupra AKA, care i se scontează acestuia în momentul tragerii efective din linia de credit. Banca de casă a exportatorului preia 40% din valoarea biletului la ordin, iar totalitatea băncilor consorțiale 60%. În cazul creditelor cu o perioadă pînă la 12 luni, banca de casă preia 25% din valoarea biletului la ordin. Aceste bilete la ordin pot fi lombardizate la Bundesbank. Pentru perioada dintre punerea la dispoziție a creditului și utilizarea efectivă a acestuia, AKA încasează un comision de punere la dispoziție de 0,5% p.a.

În cadrul plafonului A se pot realiza și refinanțări globale în cadrul unei proceduri simplificate. Creditele globale se acordă pe o perioadă de 24 luni. La sfîrșitul fiecărui trimestru se însumează valoarea contractelor încheiate în această perioadă, iar din suma totală exportatorul se autofinanțează pentru 30%. Valoarea unui contract nu poate depăși însă DM 500.000.

Asigurarea creditelor globale se realizează prin cesionarea în favoarea lui AKA a tuturor creanțelor prezente și viitoare din contractele respective de export, inclusiv creanțelor provenite din eventuale asigurări de export încheiate. Deoarece valoarea de asigurare este în general redusă, bonitatea debitorului are o deosebită importanță în cadrul acestei categorii de credite.

— PLAFONUL B — (PLAFON DE RESCONT LA BANCA FEDERALĂ VEST-GERMANĂ — BUNDESBANK)

Acest plafon a fost conceput inițial pentru refinanțarea afacerilor de export spre țările în curs de dezvoltare. În prezent este utilizabil și pentru exporturi în alte țări. Perioada de creditare în cadrul acestei linii este limitată la maximum 48 luni de la intrarea în vigoare a contractului comercial respectiv. În cazuri speciale, se poate considera, cu aprobarea Bundesbank ca dată de la care se calculează perioada de creditare, momentul primei utilizări. Nu este permisă însă o perioadă mai lungă de 24 luni între încheierea contractului comercial și prima utilizare. Exportatorul participă la finanțare cu 30%. Utilizarea creditului se realizează prin scontarea de bilete la ordin cu scadență la 90 zile, emise la ordinul băncii de casă a exportatorului. Banca de casă are posibilitatea să resconteze aceste bilete la ordin la Bundesbank, în afara liniei de rescont a băncii respective la Bundesbank. Bundesbank refuză de obicei rescontarea dacă se constată că utilizarea plafonului B servește numai finanțării perioadei de producție

Noțiuni, termeni, operațiuni

În timp ce pentru restul perioadei se intenționează practicarea unei forfetări. În prezent se poate realiza rescontarea și pentru afaceri cu țările socialiste cu care nu s-a încheiat o asigurare, dacă condițiile de plată sînt asemănătoare celor cash ($x\%$ avans și restul la livrare sau imediat după livrare). Condiția necesară este însă ca perioada de producție să nu fie mai mare de 24 luni.

Dobînda la biletele la ordin rescontate în cadrul acestui plafon se orientează după taxa oficială a scontului $3,5\%$, și anume se cifrează la $1,5\%$ peste acesta. Biletele la ordin trebuie reinnoite la fiecare 90 zile, prin această scumpindu-se costul creditului cu impozitul pe trate de $0,6\%$ p.a.

— CREDITE PARALELE (PRIN COMBINAREA CREDITELOR DIN PLAFONUL A CU CELE DIN PLAFONUL B)

Exportatorul poate obține creditări mai scumpe din plafonul A decît din plafonul B, în schimb sumele obținute sînt mai mari și pe perioade mai îndelungate. De aceea se pot realiza finanțări mixte în sensul utilizării complete a facilităților din plafonul B și refinanțări din plafonul A numai pentru diferență.

— PLAFONUL C (CREDITE CUMPARĂTOR)

Plafonul C este o linie de credit a băncilor consorțiale utilizabilă pentru livrări. Perioada de livrare se orientează după ultima scadență din contractul comercial și trebuie să fie de minim 3 ani în cazul unei sume creditate de min. DM 1.000.000. Plafonul C poate fi utilizat și începînd cu data punerii în funcțiune a unei instalații, dacă exportatorul preia o garanție tehnică de 100% pînă la expirarea perioadei de garanție și Hermes nu are de făcut obiectii legate de asigurare. Costurile asigurării Hermes se suportă de exportator. Costurile de creditare pot fi calculate la alegere ca: a) — o dobîndă de $3,5\%$ peste taxa oficială a scontului; b) — o dobîndă fixă, calculată de la caz la caz în funcție de situația pieței, pentru întreaga perioadă de creditare; c) — o dobîndă fixă numai față de debitor în timp ce cu exportatorul se convine un fel de taxă de egalizare variabilă sau fixă care poate juca, alternativ, în favoarea sau defavoarea acestuia. La aceasta se adaugă comisionul de punere la dispoziție și comisionul de rezervare.

Avantajul plafonului C, utilizabil și ca o completare a creditelor financiare ale lui Kreditanstalt für Wiederaufbau rezidă în posibilitatea exportatorului de a-și degreva bilanțul.

dr. Mircea CORAȘ
Ministerul Comerțului Exterior și
Cooperării Economice Internaționale

TAXA VAMALĂ, ca impozit direct perceput de către stat asupra mărfurilor, atunci cînd ele trec granițele vamale ale țării respective, se pot clasifica din mai multe puncte de vedere.

Astfel, în funcție de obiectul impunerii se pot distinge următoarele categorii de taxe vamale: a) **de import**, respectiv impozitele percepute de stat asupra mărfurilor străine la importul lor într-o anumită țară; b) **de export**, care se percep de către stat asupra mărfurilor indigene la exportul lor în străinătate; c) **de tranzit** care se percep la trecerea mărfurilor prin țara respectivă, practicate astăzi în puține țări în legătură cu folosirea căilor ferate, porturilor etc.

După modul de percepere, taxele vamale pot fi: a) specifice, calculate pe unități naturale; b) ad valorem, stabilite sub forma unei cote procentuale în funcție de prețul mărfii; c) alternative, calculate în funcție de prețul mărfii pe piața internă; d) compuse (mixte) care reprezintă o combinație între o taxă specifică și una ad valorem și se aplică împreună prin însumare.

Al treilea criteriu stabilit în clasificarea taxelor vamale îl constituie scopul pentru care se stabilesc taxele vamale în funcție de care distingem următoarele taxe: fiscale, sînt acelea care nu sînt prea ridicate și se introduc pentru un singur scop și anume de a aduce venituri statului respectiv: protecționiste (prohibitive) au drept scop principal crearea unei bariere pentru mărfurile străine pe piața locală și totodată au rolul de a proteja industria națională; preferențiale, se acordă de țările donatoare de preferințe vamale în comerțul cu alte țări sau la anumite mărfuri; retorsiune (de răspuns) sînt aplicate ca represalii și ca răspuns la discriminări ale altor state.

TARIFUL VAMAL desemnează pe lângă taxa de import și o listă de produse care fac obiectul importurilor, cu indicarea taxelor vamale pe produse ce urmează a se plăti țării respective.

Putem distinge două categorii de tarife: cel cu o coloană (simplu) care are o singură listă de taxe vamale care se aplică la toate importurile; compus sau cu mai multe coloane care se aplică diferit față de țara de unde provine marfa.

Acest din urmă tip de tarif vamal poate conține următoarele coloane cu taxe: **generale** (autonome sau de ba-

Clasificări vamale

ză) se aplică țărilor care nu beneficiază de clauza națiunii celei mai favorizate; **convenționale**, ce se aplică produselor din țările cărora li s-a acordat clauza națiunii; **preferențiale** care se aplică produselor din țările cu care au fost încheiate acorduri de preferință. Cel mai reprezentativ pentru această a doua categorie de tarife este cel elaborat de Consiliul de cooperare vamală, cu sediul la Bruxelles. În prima sa formă cunoscut ca „Bruselles Tariff Nomenclature“ a fost adoptat la 1 aprilie 1951 de un număr de 13 țări capitaliste care au semnat un acord la Bruxelles, privind unificarea tarifelor vamale pe baza unei clasificări, grupări a mărfurilor, după criteriul gradului de prelucrare (materii prime, semifabricate, produse finite etc.).

Nomenclatorul vamal de la Bruxelles în prezent „Nomenclatorul Consiliului de Cooperare Vamală“, prezintă simultan o clasificare, o codificare și o descriere a mărfurilor ce formează obiectul comerțului internațional, astfel:

- totalitatea mărfurilor care fac obiectul comerțului internațional sînt cuprinse în 1907 poziții, repartizate în 99 capitole și 21 secțiuni;

- numărul de clasificare constă din 4 cifre din care, primele două înseamnă numărul grupei, iar celelalte două numărul pozițiilor tarifare stabilite pentru fiecare țară în parte;

- clasificarea are un caracter sistematic, pornindu-se de la materii prime și detaliindu-se pozițiile pe produse provenite din prelucrarea acestor materii prime;

- clasificarea oferă posibilități bune pentru tratative tarifare, creînd un limbaj comun, în baza căruia pot fi acordate avantaje tarifare reciproce fără dificultăți în ce privește determinarea exactă a produselor care fac obiectul tratativelor;

- pentru evitarea oricărui confuzii, clasificarea este însoțită de note explicative, elaborate de țările membre în cadrul „Consiliului de cooperare vamală“, asigurînd o uniformitate în folosirea acestui sistem.

Marea majoritate a țărilor au adoptat nomenclatorul Customs Cooperation Council Nomenclature (C.C.C.N.) ca bază pentru tarifele lor naționale, cu excepția citorva țări, printre care S.U.A. și Canada.

Transporturile internaționale și problema energiei

Majorările probabile ale prețurilor petrolului și derivatelor acestuia care se așteaptă să aibă loc în următorii ani vor conduce inevitabil la creșterea costurilor cu expedierea mărfurilor și implicit a tarifelor.

La toate acestea trebuie adăugată inflația galopantă care nu poate fi stăpinită în țările capitaliste industrializate și care acționează, evident, în direcția creșterii generale a prețurilor.

Cei mai mulți specialiști sînt de părere că dacă în anii următori se va înregistra după cum este destul de probabil, o intensificare a acțiunii conjugate a factorilor menționați mai sus, vom asista la o schimbare semnificativă a importanței și ponderii diverselor modalități și mijloace de transport. În acest sens, se așteaptă o reducere a importanței și ponderii transporturilor auto și aeriene și o deplasare a traficului de mărfuri spre mijloacele de transport mai eficiente din punctul de vedere al consumului de energie, mai puțin poluante, cum sînt transporturile pe calea ferată, transporturile pe apă cu nave moderne de tip LASH și transporturile prin conducte.

În graficul alăturat se prezintă un sistem de distribuție cu două scenarii. În „Viitorul apropiat” tendințele actuale în domeniul utilizării mijloacelor de transport vor continua, după cum este de așteptat. „Viitorul mai îndepărtat” pornește de la ipoteza tranziției spre modalitățile de transport mai eficiente din punctul de vedere al consumului de energie și al poluării mediului înconjurător. Acest scenariu de economisire a energiei poate conduce la o reducere a costurilor cu transportul la scară mondială de 38—40%.

Analiza acestui scenariu care se profilează pentru deceniul actual și cele ce vor urma pînă la sfîrșitul acestui secol, trebuie să țină seama și de calitatea distribuției, care este la fel de importantă pentru comercianți ca și costurile cu expedierea mărfurilor. Să ne referim de pildă la căile ferate din țările capitaliste industrializate. În ultimii ani, ele nu au fost capabile să furnizeze ansamblul serviciilor de calitate pe care le așteptau de la ele expeditorii, în virtutea cererii consumatorilor. Cînd căile ferate nu pot furniza servicii care să se încadreze în niște termene de expediere și transport riguroși respectate și acceptate de consumatori, expeditorii recurg la serviciile transporturilor auto care oferă viteze comerciale mai ridicate și o distribuție directă a mărfurilor pînă la domiciliul cumpărătorului, evitînd

transbordările de la gară la domiciliu și deteriorarea mărfurilor în timpul acestora.

Pentru foarte mulți expeditori de mărfuri nu contează prea mult sau poate deloc, faptul că un autofurgon poluează aerul de parcă ar fi o locomotivă pe șosea. Ceea ce-i interesează cel mai mult pe aceștia este ca marfa să ajungă în termen la consumator și în perfectă stare, fără avarii.

Dependența sistemelor de transport și expediție ale diferitelor țări de consumul de petrol și reglementările interne și internaționale în privința protecției mediului înconjurător este di-

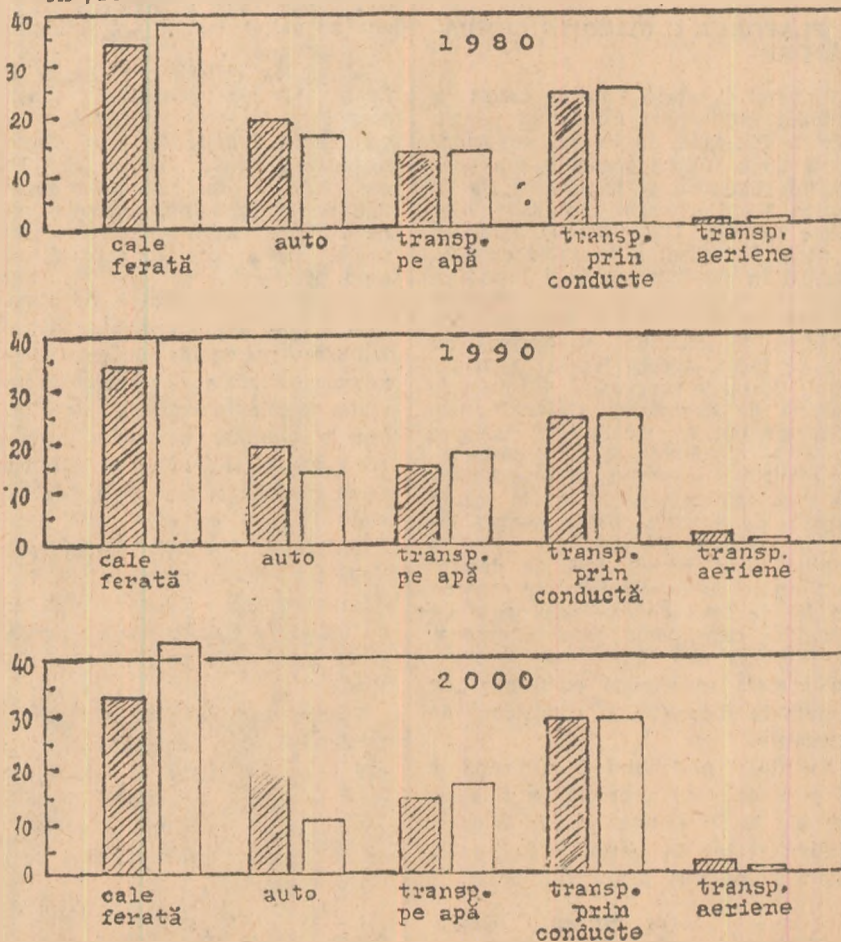
ferită. Cele mai dezavantajate și de această dată sînt țările în curs de dezvoltare. Majoritatea covârșitoare a acestora este dependentă de importul de țiței. Singurele excepții sînt cele 13 țări membre ale OPEC și alte cîteva care au propria lor bază de energie. Restul de 90 de state în curs de dezvoltare vor fi obligate să plătească sume crescînde de valută forte pentru importurile de țiței.

Cheltuielile țărilor în curs de dezvoltare, cu excepția țărilor membre ale OPEC, pentru importurile de țiței au crescut de la o medie anuală de 7 miliarde dolari S.U.A. în perioada anilor 1970—1973, la 28—30 miliarde dolari în ultimii ani. Țările în curs de dezvoltare (cu excepția țărilor membre OPEC) cheltuiesc azi aproape 45% din încasările provenite din exporturi pentru importurile de țiței, ceea ce înseamnă o pondere de 3—4 ori mai mare în comparație cu țările capitaliste industrializate.

dr. C. ALEXA

Tendințe actuale
Tranziție la eficiența consumului de energie

În procente din totalul de tone - mile

contract economic

Limitele penalităților de întârziere

Prin penalități de întârziere se sancționează neîndeplinirea unei obligații la termenul rezultat dintr-un contract economic, calculându-se prin sume procentuale corespunzătoare fiecărei zi din perioada întârzierii.

În caracterizarea acestor penalități, practica arbitrală a stabilit, în primul rând, cerința existenței unui contract economic valabil încheiat. Relevantă, sub acest aspect, este decizia P.A.S. nr. 69/1978 prin care nu s-au acordat penalități de întârziere în următoarea situație: între părți s-a încheiat un contract pentru livrarea unui utilaj la 31 decembrie 1976. Livrarea nu a avut loc și s-a emis o nouă repartitie pentru trim. I/1977, neurmată însă de încheierea altui contract și nici de executare. Penalitățile de întârziere, s-a apreciat a fi inaplicabile, pentru prima perioadă a raporturilor dintre părți, întrucât în 1976, deși a existat contract, în fapt, termenul contractual coincidând cu ultima zi a anului, furnizorul nu a fost în întârziere. În anul 1977, când între părți nu s-a mai încheiat un nou contract, furnizorul n-a fost în întârziere în executarea unei obligațiuni contractuale și, de aceea, nu a putut fi sancționat cu penalități de întârziere. Cu existența contractului se asimilează și hotărârea dată de organele competente să rezolve neînțelegerile precontractuale, potrivit atribuțiilor prevăzute de art. 10 din Legea contractelor economice. S-a apreciat, în acest sens, că depășirea de către furnizor a termenului de livrare prevăzut în decizia dată de Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe în rezolvarea unei neînțelegeri precontractuale, decizie care ține loc de contract, se sancționează, de asemenea, cu penalități de întârziere. (dec. P.A.S. nr. 280/1978).

O altă caracteristică a penalităților de întârziere o constituie intervalul pentru care se plătesc. Acest interval este cuprins potrivit art. 1 lit. a din H.C.M. nr. 306/1970 între „termenul prevăzut în contract” și „data executării în natură a prestației, sau, după caz data renunțării beneficiarului, în condițiile legii la acea prestație ori data la care executarea prestației a devenit imposibilă din cauză de forță majoră”. Această prevedere nu cuprinde însă limita finală a tuturor situațiilor de plată a penalităților de întârziere. De aceea practica arbitrală, dezvoltând principiile ce guvernează

această categorie de penalități a adus precizări cu privire la următoarele situații:

a) Indiferent de termenele convenite de părți, principal, contractul economic trebuie executat în natură până la sfârșitul anului de plan. Acest principiu se aplică și în raporturile contractuale ce au cuprins o singură livrare în trim. III (dec. P.A.S. nr. 200/1977) sau citeva livrări în sem. I etc. Obligativitatea executării în natură și, totodată, întârzierea debitorului încetează odată cu sfârșitul perioadei de plan în vederea căreia s-a încheiat contractul și nu a altei unități de timp (semestru, trimestru, lună etc.) în care s-au inclus termenele contractuale. Corespunzător, penalitățile de întârziere se vor calcula până la încheierea anului.

b) Întârzierea debitorului ce se sancționează cu penalități de întârziere, încetează și prin sfârșitul sezonului, dacă obiectul contractului îl formează produse sezoniere. În acest sens practica arbitrală a considerat că produsele sezoniere înfrunesc, cumulativ, potrivit condițiilor specifice de producție ale furnizorului, două trăsături: se obțin într-o anumită parte a anului și își mențin calitățile o perioadă scurtă, adică sint alterabile. Pe baza celor două criterii enunțate, a fost considerat produs sezonier, laptele de oaie, deoarece este alterabil și, în condiții zootehnice obișnuite, perioada de obținere încetează în luna septembrie (dec. P.A.S. nr. 3082/1976). Realizarea numai a unuia dintre cele două criterii nu este suficientă pentru integrarea unui produs în categoria de produs sezonier. Lina — obținându-se într-o anumită perioadă a anului, dar putând fi depozitată și livrată până la sfârșitul anului de plan n-a fost considerată un produs sezonier (dec. P.A.S. nr. 3686 și 3700/1976, nr. 35/1977). Sfârșitul sezonului, în sensul perioadei după care produsele își pierd însușirile lor, creează pentru furnizor imposibilitatea de executare în natură, și, totodată, încetează și întârzierea sa. În această situație penalitățile de întârziere se calculează de la termenul contractual până la sfârșitul sezonului, care potrivit specificului diferitelor categorii de produse, poate apărea înainte de încheierea anului de plan.

Produsele sezoniere, în această accepțiune, se deosebesc de acele produse în privința cărora numai într-o

anumită perioadă a anului există o cerere mai mare (cum ar fi, de pildă, unele obiecte de încălțăminte sau îmbrăcăminte) sau prezintă utilitate pentru beneficiar. La aceste produse, posibilitatea executării în natură nu încetează prin sfârșitul perioadei în care au o anumită cerere sau folosință, întrucât furnizorul le poate livra în tot timpul anului. În consecință, spre deosebire de contractele referitoare la produsele sezoniere, pentru nelivrarea acestor produse, penalitățile de întârziere se vor calcula până la executarea în natură sau până la apariția unei situații ce determină imposibilitatea de executare (sfârșitul anului de plan, refuzul justificat al beneficiarului ș.a.)

c) O altă problemă întâlnită în practică o constituie efectele convenției părților prin care se decalază termenele contractuale inițial stabilite asupra penalităților de întârziere. O asemenea convenție, intervenită înaintea împlinirii termenelor contractuale stabilite, are semnificația unei modificări a contractului. Penalități de întârziere nu se vor mai plăti dacă, convenția părților se integrează cerințelor legale și actelor de planificare (astfel, de pildă, dacă prin repartitie livrarea s-a stabilit pentru sem. I, prin convenția lor, părțile nu pot decala termenele de livrare în sem. II). Dimpotrivă, convenția de stabilire a unui nou termen contractual, intervenită după împlinirea celui inițial stabilit, nu scutește de plata penalităților de întârziere. Această convenție este nulă fiind apreciată ca un mijloc de renunțare a beneficiarului la dreptul său de a cere penalități, renunțare inadmisibilă între unitățile socialiste.

Asupra penalităților de întârziere se răsfringe și modul de imputație a livrărilor. Fiind de principiu că, prin produsele livrate se acoperă mai întâi livrările stabilite pentru datele cele mai recente, în practica arbitrală s-a decis că, dintre mai multe livrări incluse într-un contract, singura livrare executată în luna iunie, acoperă cantitatea prevăzută pentru această lună. Restanțele din trim. I, rămânând neacoperite, se plătesc penalități de întârziere începând de la termenele prevăzute în contract până la sfârșitul anului de plan (dec. P.A.S. nr. 229/1978).

Sintetizând, intervalul pentru care se plătesc penalitățile de întârziere cuprinde întreaga perioadă, posteroară termenului contractual, în care debitorul trebuia și putea să-și execute obligațiile în natură.

Consecințele livrării unor ambalaje necorespunzătoare

Unitățile ICVA și IJECOOP au, printre altele, și sarcina de a livra unităților beneficiare ambalajele provenite din recuperări. Aceste livrări se realizează pe bază contractuală. În acest sens, pct. 48 din Instrucțiunile privind producția, consumul, recuperarea, gospodărirea și refolosirea ambalajelor, paletelor și containerelor — aprobate prin Ordinul MATM nr. 108/1975 — prevede că „contractele de livrare a ambalajelor recuperate, către organizațiile beneficiare, se vor încheia de către unitățile ICVA pentru comerțul de stat și de către IJECOOP pentru comerțul cooperatist, odată sau după contractarea fondului de marfă. În caz de modificare a contractelor de mărfuri, se vor modifica, în condițiile Legii nr. 71/1969, și contractele pentru ambalajele specifice mărfurilor respective”.

Ambalajele livrate trebuie să îndeplinească condițiile de calitate prevăzute în anexa nr. 5 a instrucțiunilor menționate.

Nerespectarea acestei cerințe conferă unității beneficiare dreptul de a refuza primirea ambalajelor respective. Desigur, că refuzul va fi considerat justificat numai dacă necorespunderea calitativă este reală, recunoscută de unitatea furnizoare ori dovedită cu acte de constatare încheiate în condiții de opozabilitate. Cu alte cuvinte, se cere respectarea întocmai a prevederilor Regulamentului aprobat prin H.C.M. nr. 941/1959.

Ambalajele care, în mod real, sînt primite în stare calitativ necorespunzătoare, nu rămîn în custodia unității beneficiare. Reglementarea la care ne vom referi a găsit, în scopul de a evita blocarea depozitelor unității beneficiare și continuarea procesului de degradare a ambalajelor, o soluție adecvată. Este vorba de prevederile pct. 55 și 56 al instrucțiunilor amintite.

Astfel, în cazul livrărilor efectuate în aceeași localitate, ambalajele care la recepția făcută la unitatea beneficiară se dovedesc a fi necorespunzătoare din punct de vedere calitativ, „vor fi imediat ridicate de furnizori, despre aceasta făcîndu-se mențiune pe verso avizului de expediție, atît pe exemplarul care rămîne la beneficiar, cît și pe cel al întreprinderii furnizoare. Mențiunile vor fi semnate de predător și primitor, aplicîndu-se ștampila întreprinderii primitoare beneficiară” (art. 55).

Procedura este mai complicată în cazul livrărilor efectuate în altă localitate.

Unitatea beneficiară are obligația — și potrivit Regulamentului aprobat prin H.C.M. nr. 941/1959 — să încunescuțiințeze unitatea ICVA sau IJECOOP furnizoare asupra deficiențelor calitative ale ambalajelor livrate. Ambalajele trebuie ținute la dispoziția unității furnizoare timp de 10 zile de la data încunescuțiințării amintite. Dacă unitatea furnizoare nu dispune asupra ambalajelor în acest rîstimp „beneficiarul care a primit ambalajele necorespunzătoare le va expedia sau preda, în maximum 10 zile, la cel mai apropiat depozit ICVA, pe cele permise de la unitățile comerțului de stat și la IJECOOP pe cele livrate de unitățile din acest sector. ICVA sau, după caz, IJECOOP sînt obligate să le primească, răspunzînd față de întreprinderea industrială beneficiară pentru cheltuielile cauzate prin neprimirea acestora, în afară de penalizările legale”.

autoconducere

Noi atribuții ale organelor de conducere

● În conformitate cu art. 56 din Legea metrologiei (nr. 27/1978 publicată în B. Of. I nr. 100 din 11 noiembrie 1978), consiliile oamenilor muncii din unități, precum și personalul de conducere al compartimentelor care dețin și folosesc mijloace de măsurare, au obligația de a realiza condițiile materiale, tehnice și organizatorice pentru desfășurarea activității de metrologie în conformitate cu prevederile legii, pentru a asigura precizia necesară și legalitatea măsurilor efectuate în unitatea respectivă.

● Potrivit art. 16 din Decretul Consiliului de Stat privind prelevarea pentru societate a unei părți din valoarea producției nete (nr. 429/1978 publicat în B. Of. nr. 103 din 15 noiembrie 1978) organele de conducere colectivă din întreprinderi și centrale sînt obligate :

— să analizeze periodic modul de realizare a planului privind valoarea producției nete și prelevarea din valoarea producției nete prevăzută în bugetul de venituri și cheltuieli ;

— să stabilească măsuri pentru îndeplinirea și depășirea acestora ;

— să analizeze periodic rentabilitatea întreprinderilor și a produselor ;

— să stabilească măsuri pentru re-

ducerea costurilor și creșterea beneficiului, în mod deosebit la întreprinderile și produsele cu un nivel scăzut de rentabilitate.

● Decretul Consiliului de Stat privind unele măsuri pentru apărarea pasivă (nr. 430/1978 publicat în B. Of. I nr. 103 din 15 noiembrie 1978) instituie unele atribuții și obligații în acest domeniu organelor de conducere colectivă din unitățile socialiste. Astfel, în conformitate cu art. 19 din decret vor organiza comisii de dispersare și evacuare formate din cadre cu munci de răspundere, conduse de un director adjunct sau asimilat acestuia, care asigură executarea acțiunii de dispersare și evacuare.

● În conformitate cu art. 45 alin. 1 din Legea metrologiei (nr. 27/1978 publicată în B. Of. nr. 100 din 11 noiembrie 1978), coordonarea activității de

Unitățile care predau ambalajele necorespunzătoare au dreptul de a obține, de la unitățile care le-au furnizat, acoperirea cheltuielilor ocazionate de operațiunea de predare. De asemenea, față de aceste unități, obligațiile contractuale de livrare a ambalajelor se socotesc neîndeplinite, unitățile furnizoare răspunzînd conform art. 21 din Legea nr. 71/1969 pînă la data cînd își îndeplinesc obligațiile contractuale prin livrarea unor ambalaje corespunzătoare.

Care este situația ambalajelor necorespunzătoare calitativ predate, în condițiile arătate, depozitelor ICVA sau IJECOOP ?

Aceste din urmă depozite au obligația de a achita direct unității furnizoare, în termen de 5 zile de la primirea ambalajelor, valoarea lor de decontare corespunzătoare stării de calitate constatată la preluarea lor.

Acest mod operativ de lichidare a consecințelor livrării de ambalaje necorespunzătoare calitativ cunoaște o singură excepție. Anume, cînd unitatea furnizoare convine cu cea beneficiară ca aceasta din urmă să efectueze recondiționarea ambalajelor cu obligația unității furnizoare de a suporta costul recondiționării.

I. ICZKOVITS

metrologie din unități se face de către personal muncitor de specialitate. Acest personal este numit prin ordin scris emis de către conducerea unității, pe baza autorizației eliberate de Inspectoratul General de Stat pentru Controlul Calității Produselor, după susținerea unui examen. Autorizația este valabilă pe o durată de un an. În acest scop, conducătorul unității trebuie să se preocupe din timp de a selecționa cadre din personalul unității care să se prezinte la examenul prevăzut de lege.

● Directorul unității ale următoarelor obligații privind măsurile pentru apărarea civilă astfel cum rezultă din Decretul Consiliului de Stat nr. 430/1978 (publicat în B. Of. I nr. 103 din 15 noiembrie 1978).

În baza art. 22 va lua măsuri pentru depistarea tuturor spațiilor de adăpostire, luând în evidență pe cele

corespunzătoare și dispunând întocmirea documentațiilor tehnice de amenajare;

— potrivit prevederilor art. 26 din decret, directorul organizează și execută cu personal muncitor și mijloace tehnice proprii, acțiunile de localizare și înlăturare a urmărilor provocate de calamități și catastrofe;

— directorul stabilește și pregătește formații de apărare civilă pentru intervenții în cazul de calamități naturale și catastrofe, luând măsuri spre a le dota cu mijloace tehnice corespunzătoare;

— directorul ia măsuri pentru pregătirea personalului muncitor cu privire la regulile de comportare și obligațiile acestuia de a participa la acțiunile de localizare și înlăturare a urmărilor provocate de calamități naturale și catastrofe.

J. COSTIN

comerț exterior

Reglementări ale condițiilor generale de livrare a mărfurilor privitoare la controlul calitativ al produselor în țara cumpărătorului

Locul unde se efectuează controlul calitativ al mărfurilor este precizat de către C.G.L.—C.A.E.R. 1968/1975 atât printr-o regulă generală, cit și prin unele excepții explicit prevăzute.

Potrivit regulii generale, înscrise în § 26 pct. 1, înainte de expedierea mărfii, vânzătorul este obligat să o supună, pe cheltulala sa, controlului calitativ în condițiile convenite cu cumpărătorul (prin încercare, analiză, verificare și alte metode adecvate, în funcție de felul produsului). În lipsa unei clauze contractuale care să precizeze modalitatea de verificare, aceasta se efectuează ținându-se seama de condițiile de control existente în țara vânzătorului pentru categoria în care se admite verificarea calității mărfurilor prin sondaj (§ 26, pct. 2).

În fine, în cadrul regulii generale de care ne ocupăm, sunt specificate instrumentele de probă pe care vânzătorul trebuie să le întocmească referitor la controlul efectuat, precum certificate de calitate, protocol de încercare pentru mașini și utilaje sau alte documente similare (§ 26, pct. 3), înstituindu-se în sarcina sa obligația de a le prezenta cumpărătorului, astfel cum prevede § 26, pct. 4.

De la acest regim cu caracter general, reglementările C.G.L. admit unele **excepții**, înscrise în textul § 26, pct. 5. Potrivit dispoziției citate, efectuarea controlului calitativ, nu în țara vânzătorului, ci în țara cumpărătorului este admisibilă dacă din cauza specificului mașinilor sau al utilajelor sau din alte considerente, **controlul productivității** convenite prin contract urmează să fie adus la îndeplinire, integral sau parțial, la **locul instalării utilajelor**. În situația arătată, verificarea se face în modul și la termenele stabilite prin contractul de livrare a produselor.

Textul citat instituie așadar o **derogare limitată** de la regimul general al controlului efectuat în țara vânzătorului, justificând deplasarea acestei verificări în țara cumpărătorului dacă ea are de obiect parametrii de productivitate, care evident nu pot fi corect evaluați, pentru o serie de mașini și utilaje, decât acolo unde ele sînt destinate să funcționeze și anume la sediul beneficiarului care le-a dobîndit.

În legătură cu prevederile § 26, pct. 5 din C.G.L., la care ne-am referit, s-a ridicat în practica arbitrală problema naturii lor juridice. S-a pus întrebarea dacă ele prezintă caracter imperativ sau interpretativ de voință.

Dacă reglementările în discuție ar fi obligatorii și inderogabile, verificarea nu s-ar putea localiza în țara cumpărătorului decât în cazul în care obiectul ei ar consta în „controlul productivității convenite prin contract”, cum se exprimă § 26, pct. 5 din C.G.L. În măsura în care i s-ar recunoaște caracter imperativ ar însemna, cu alte cuvinte, ținînd seama

de principiul potrivit căruia excepțiile trebuie înțelese restrictiv, că exercitarea controlului în țara cumpărătorului se exclude în alte situații. Dimpotrivă, dacă ne aflăm în domeniul unei reguli suplitive de voință, controlul calitativ în țara cumpărătorului ar putea fi extins prin clauze contractuale și în alte ipoteze decît cele enumerate de textul § 26, pct. 5 din C.G.L.

În această privință, practica arbitrală a considerat în mod judicios că părțile se bucură de facultatea de a conveni efectuarea controlului calitativ în țara cumpărătorului de cite ori specificul mărfii sau al livrării reclamă să se procedeze în acest fel. Fără să fi precizat în **terminis** natura juridică a prevederilor § 26, pct. 5 din C.G.L., Comisia de arbitraj de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a R.S.R. a recunoscut prin urmare în mod implicit că ne aflăm pe terenul unor reglementări interpretative de voință.

În sensul celor arătate poate fi menționată hotărîrea C.A.B. nr. 52 din 20 iunie 1974, care a admis valabilitatea controlului calitativ în țara cumpărătorului și anume în R.P. Polonă referitor la anumite conserve de legume și fructe, vindute de către o întreprindere de comerț exterior din București, în cadrul unui contract supus prevederilor C.G.L. Tot astfel, prin hotărîrea nr. 137 din 1 august 1977, pronunțată de același organ de jurisdicție, s-a considerat că părțile contractante aveau dreptul să stipuleze, în raporturile dintre întreprinderi de comerț exterior ale statelor membre C.A.E.R., clauza potrivit căreia verificarea calitativă a unor produse alimentare (paté de ficat de porc), provenit din R. S. România, va avea loc în țara cumpărătorului și anume în R.P. Ungară.

Din asemenea exemple rezultă că practica arbitrală a extins cu mult — comparativ cu prevederile § 26, pct. 5 din C.G.L. — sfera categoriilor de mărfuri care pot fi verificate din punct de vedere calitativ în țara cumpărătorului. În adevăr, în exemplele la care ne-am referit, controlul efectuat la destinație, dincolo de granița țării vânzătorului, nu avea de obiect mașini sau utilaje și nici finalitatea — cerută de textul în discuție — de a se constata productivitatea lor. Interprefarea largă, dată astfel de practica arbitrală § 26, pct. 5 din C.G.L. socotim că se justifică în temeiul prevederilor de principiu cuprinse în Preambulul C.G.L. Acestea autoriză părțile, cu titlu general, să deroge de la reglementările instituite prin C.G.L., dacă specificul mărfii sau al livrării face necesară adoptarea unor soluții diferite, stabilite prin acordul partenerilor contractuali și pe care organul arbitral le examinează într-un spirit de largă comprehensiune.

dr. O. CĂPAȚINA

Aspecte concrete cu privire la răspunderea materială a gestionarilor

Reamintim aici că, potrivit art. 25 din Legea nr. 22/1969, gestionarul răspunde integral pentru pagubele cauzate în gestiune, față de unitatea socialistă în sarcina lui existând prezumția de culpă. Prin toate mijloacele de probă legale, gestionarul poate face însă dovada nevinovăției sale, implicat a netemeinicii și nelegalității deciziei de imputare. Iată două cazuri din practica unităților socialiste cu privire la aplicarea principiilor de mai sus.

Instanța de fond, reținând că gestionarul se face vinovat pentru diferența prejudiciului care nu a fost pus în seama inculpatului, menține decizia de imputare pentru lipsa în gestiune nedovedită în sarcina inculpatului.

Ulterior, la îndrumarea instanței de recurs, este anulată, de către instanța de fond decizia de imputare cu motivarea că unitatea, în sarcina căreia cade dovedirea culpei persoanei încadrate, nu a făcut nici o probă de natură a convinge instanța că gestionarul a produs paguba imputată, la care instanța adaugă că, întrucât a existat o condamnare pentru furt din gestiunea respectivă, prezumția de culpă a gestionarului este înlăturată de această împrejurare, ceea ce obligă unitatea să facă dovada culpei gestionarului în cauzarea prejudiciului, dar nu s-a făcut asemenea dovadă.

Se pune problema să știm dacă poate fi reținută o asemenea motivare. În sensul aplicării principiului stabilit de art. 102 din Codul muncii, s-a prevăzut prin art. 178 din același cod că dovada temeiniciei oricărei măsuri luate împotriva persoanei încadrate revine unității, ceea ce înseamnă că în toate cazurile de răspundere materială unitatea trebuie să dovedească existența și întinderea prejudiciului, precum și culpa persoanei încadrate.

În ce privește răspunderea materială pentru pagubele constatate în gestiune, care are la bază reglementarea generală a răspunderii materiale din art. 102 din Codul muncii, Legea nr. 22/1969 prin art. 23, 25, 27 și 31 consacră o excepție în sensul că în sarcina gestionarului și celor asimilați lui operează prezumția de culpă, adică în asemenea situații sarcina probei este răsturnată revenind gestionarului să dovedească, în apărare, netemeinicia și nelegalitatea deciziei de imputare. Așadar gestionarul trebuie să răspundă pentru diferența prejudiciului pentru care nu s-a făcut dovada că inculpatul este vinovat, deoarece condamnarea acestuia pentru fapta sa nu este de natură să înlătore prezumția

legală de culpă din sarcina gestionarului, acesta din urmă putând înlătura răspunderea numai făcând dovada nevinovăției sale (Tribunalul Suprem, Secția civilă, decizia nr. 274/1978, nepublicată).

Într-un alt caz, gestionarul solicită anularea deciziei de imputare susținând că lipsa în gestiune provine din fapta unei terțe persoane care în timpul nopții a intrat în magazin și a sustras bunurile a căror contravaloare i s-a imputat lui. În consecință, el nu se face vinovat de minusul stabilit de organele de control imediat după descoperirea furtului. În speță, organele de urmărire penală au reținut că într-adevăr în magazin a pătruns o persoană, dar în același timp au precizat că persoana respectivă a fost surprinsă de organele de miliție chiar în magazin având asupra sa mărfuri în valoare de 60 de lei.

În aceste condiții apărarea gestionarului prin invocarea faptei terțului, este neintemeiată și nu poate fi reținută, făcând aplicare deplină, dispozițiile art. 25 din Legea nr. 22/1969 (Judecătoria sect. 8 București, sent. civ. nr. 2044/1978).

Sub motivarea că gestionarul nu a prezentat acte originale aprobate de conducerea unității pentru a justifica lipsa din gestiune, i se impută acestuia contravaloarea unor mărfuri depreciate și diferența de preț de la prețul cu amănuntul la cel de alimentare publică (la unele produse) (Judecătoria sect. 8 București, sent. civ. nr. 21/1978).

În apărarea sa, pentru a înlătura prezumția de culpă, gestionarul prezintă (pentru primul aspect) constatările organului de control cu privire la deprecierea unor produse, constatare făcută în urma mai multor referate scrise ale gestionarului în care acesta arăta că mărfurile (de sezon) se depreciază ușor și solicită aprobarea conducerii unității pentru scăderea lor din gestiune.

Pentru cel de-al doilea aspect — neconformarea noilor liste de prețuri — unitatea nu poate „răsturna” apărarea gestionarului de a nu fi cunoscut noile prețuri, nefăcând în nici un fel dovada că a adus la cunoștința gestionarului noile prețuri.

Neluind în seamă diligența gestionarului, simplul fapt al neaprobării actelor de constatare a mărfurilor depreciate nu este suficient temei pentru atragerea răspunderii, dacă unitatea nu cunoaște și nu poate dovedi condițiile în care s-au depreciat bunurile și dacă — pentru al doilea aspect — nu face dovada încuștințării gestionarului cu noile prețuri.

În aceste condiții acțiunea unității nu poate izbuti, unitatea nereușind să răstoarne apărarea gestionarului făcută pentru înlăturarea prezumției de culpă.

Asemănător, într-un alt caz unitatea emite decizie de imputare împotriva gestionarului, reprezentând diferența valorică rezultată din vânzarea la un preț mai mic decât cel legal a unor mărfuri și contravaloarea unor mărfuri rămase nevândute.

Pentru primul motiv, gestionarul arată, în apărare, că a avut aprobarea conducerii unității, pentru vânzarea produselor la un preț mai mic, iar pentru al doilea motiv, acesta arată că produsele au rămas nevalorificate, deoarece erau de slabă calitate, iar pe piață în aceeași perioadă se găseau aceleași produse (de sezon) de calitate mai bună puse în vânzare de alte unități.

Împrejurarea că valorificarea unor mărfuri la prețuri mai scăzute decât cele sub care au intrat în gestiune, se face cu aprobarea conducerii unității, constituie motiv de exonerare de răspundere pentru gestionar. În toate cazurile acest lucru trebuie dovedit.

Pentru al doilea motiv de imputare, procesul verbal încheiat de revizorul contabil reprezintă o probă suficientă pentru nevinovăția gestionarului (Tribunalul Suprem, Secția civilă, decizia nr. 1215/1971, nepublicată).

În timpul gestionării bunurilor, dispune art. 8, alin. 2 din H.C.M. nr. 2230/1969, gestionarul este obligat să ceară în scris conducerii unității să asigure toate măsurile necesare pentru păstrarea corespunzătoare a mărfurilor. Asemenea dovadă este suficient temei pentru exonerare de răspundere, nefiind necesară, potrivit actualei reglementări, sesizarea organului ierarhic superior de către gestionar. Așadar apărarea unității, că simplul fapt al sesizării scrise adresate conducerii unității prin care solicită luarea măsurilor necesare pentru buna păstrare a bunurilor, nu-l poate absolve pe gestionar de răspundere față de obligația sa de a face tot ce este în putință pentru prevenirea pagubelor, nu poate fi reținută (Tribunalul județean Mureș, decizia civilă nr. 565/1972, în „R.R.D”, 1974 nr. 8, p. 51 cu notă de Petre Baciu). În același timp, anularea deciziei de imputare emisă împotriva gestionarului, cu motivarea că materialele lipsă au fost sustrate datorită faptului că în unitate nu există condiții corespunzătoare pentru depozitare, este ilegală atâta timp cât nu s-a făcut dovada sustragerii materialelor prin fapta unei terțe persoane și nici dovada că gestionarul a sesizat în scris conducerea unității despre condițiile necorespunzătoare de depozitare, neindeplinindu-și astfel o obligație legală (Judecătoria Craiova, sent. civ. nr. 2626/1978, nepublicată).

dr. Iosif. R. URS

practică judecătorească

● **Acțiunea împotriva unității pentru plata chiriei utilajului la care au lucrat mai multe persoane, nu face obiectul unui litigiu de muncă.** În cadrul unui litigiu de muncă promovat împotriva unității de persoană încadrată în muncă, în care a formulat mai multe capete de cerere, Judecătoria Buftea (în complet format dintr-un judecător și doi asesori populari), prin sentința civilă nr. 2468/1978 a admis excepția de incompetență materială ridicată de unitate, considerând că cererea pentru plata chiriei utilajului la care au lucrat mai multe persoane nu poate face obiectul unui litigiu de muncă. Într-adevăr, dovădindu-se că la utilajul respectiv au lucrat mai multe persoane încadrate la unitate, acțiunea pentru plata chiriei acestuia nu derivă din raportul de muncă existent între reclamant și unitate, nefiind vorba de scule sau dispozitive ajutoare în scopul prestării muncii de către reclamant. O asemenea acțiune nu poate face obiectul deciziei a unui proces civil, cererea de pretenții urmînd a fi timbrată ad valorem. În același sens s-a pronunțat și instanța noastră supremă prin decizia nr. 826/1954 în C.D. anul 1952—1954 vol I p. 261.

● **Înstrăinarea mărfurilor cumpărate în rate înainte de achitarea lor nu constituie infracțiune.** Tribunalul Suprem a fost chemat a se pronunța dacă fapta unei persoane care a înstrăinat mărfurile cumpărate în rate mai înainte de a le achita integral, constituie sau nu infracțiune de înșelăciune în dauna avutului obștesc. Prin decizia nr. 1560 din 9 august 1978 a statuat că o asemenea faptă nu întrupește elementele unei infracțiuni dacă cel ce a cumpărat mărfurile achită ratele cu regularitate, chiar dacă nu integral (cumpărătorul fiind arestat între timp pentru alte fapte penale). Soluția instanței supreme s-a întemeiat pe prevederile art. 4 din Decretul nr. 296/1959 care dispune că unitatea socialistă vânzătoare va putea urmări pe cumpărătorul debitor pentru plata ratelor scadente pe baza contractului de vânzare-cumpărare care are valoarea unui titlu executor.

● **Necesitatea înștiințării debitorului la executarea silită prin oprire a creanței unității socialiste.** Potrivit art. 26 din Decretul nr. 221/1960 și art. 18 din H.C.M. nr. 792/1960 (ambele modificate și republicate în decembrie 1969), unitatea socialistă creditor este obligată ca, odată cu trimiterea titlului executor terțului poprit, să-l înștiințeze pe debitor de această măsură. Tribunalul Suprem secția civilă prin decizia nr. 346/1978 a decis că, în concepția legii, această înștiințare trebuie făcută în scris și nu poate fi înlocuită într-un alt mod, chiar dacă debitorului i s-a făcut reținere din retribuție. Reținerea din retribuție nu înlocuiește comunicarea

scrisă prevăzută de normele legale citate mai sus, dat fiind că în caz contrar se încalcă dreptul de apărare al debitorului urmărit.

● **Condiții pentru angrenarea răspunderii materiale în cazul desfacerii nelegale a contractului de muncă.** În cele ce urmează comentăm decizia secției civile nr. 317 din 10 februarie 1977 a Tribunalului Suprem pentru două considerente principale.

În decizia sus-menționată instanța noastră supremă a pus încă o dată în relief prevederea cuprinsă în art. 136 alin. 3 din Codul muncii, potrivit căreia cel ce a determinat desfacerea nelegală a contractului de muncă își angrenează răspunderea sa materială numai dacă a procedat cu rea credință. În situația dată nu este suficientă culpa celui în cauză, fiind necesară forma cea mai gravă a culpei, reaua credință, ce trebuie dovedită de unitate cînd procedează la emiterea deciziei de imputare și în cursul litigiului de muncă.

Această decizie mai prezintă însă, din punctul nostru de vedere, și o altă semnificație. În considerentele sale, Tribunalul Suprem evocă și subliniază încă o dată condițiile esențiale pentru existența răspunderii materiale și anume: vinovăția persoanei, faptă ilicită în legătură cu munca, existența prejudiciului, paguba să fie urmarea faptei ilicite. Vrem să evidențiem faptul că în lipsa unui prejudiciu nu poate exista răspundere materială și că, de asemenea, ea nu există în cazul în care între fapta

ilicită și prejudiciu nu există o legătură de la cauză la efect. Această ultimă condiție ni se pare relevantă în cazurile în care se discută problematica răspunderii materiale a membrilor organelor de conducere colectivă. În situația în care un membru al organului de conducere colectivă absentează din orice motiv de la ședința în care s-a luat măsura păgubitoare pentru unitate, nu poate fi atrasă răspunderea sa materială, întrucît între fapta sa, chiar ilicită (lipsa fără motiv) și prejudiciul suferit de unitate nu există nici o legătură cauzală.

● **Obligația unității de a oferi un post corespunzător înainte de a procedea la desfacerea contractului de muncă.** Potrivit art. 133 alin 1 din Codul muncii, în cazul în care contractul de muncă urmează să fie desfășurat din inițiativa unității pentru motivele prevăzute în art. 130 alin. 1 lit a-c, e și f, aceasta este obligată să ofere celui în cauză un post corespunzător (o muncă corespunzătoare) solicitînd în acest scop sprijinul organului ierarhic superior și al organelor de repartizare în muncă sau, după caz, să ia măsuri pentru recalificare.

Prin decizia civilă nr. 751/1977 a Tribunalului județean Ilfov s-a considerat îndeplinită obligația unității prevăzută în art. 133 alin 1 din Codul muncii în cazul în care, neavînd în statul de funcții un post liber corespunzător, unitatea oferă persoanei încadrate orice alt post pus la dispoziție de organul de repartizare, căruia i s-a adresat înainte de a purcede la desfacerea contractului de muncă.

C. J.

întrebări și răspunsuri

● **ILIE ȘERBĂNESCU, București** — În conformitate cu art. 12 din Legea nr. 26/1967 conducerea unității are obligația să ia toate măsurile pentru ca personalul muncitor să efectueze în fiecare an calendaristic concediul de odihnă la care are dreptul. Pentru motivele limitativ prevăzute de art. 13 și 14 din lege, inclusiv cînd prezența personalului este cerută în interesul serviciului, concediul de odihnă poate fi reprogramat și efectuat pînă la sfîrșitul anului calendaristic.

Concediul de odihnă care nu a putut fi luat în cursul unui an calendaristic trebuie efectuat în cursul anului următor, împreună sau separat de concediul cuvenit pe acel an.

● **V. ZĂVADĂ, T. Severin** — Legea nr. 12/1971 prevede, la art. 60, că transferul în interesul serviciului ca urmare a reușitei la examenul de maistru sau la concurs se poate face numai dacă conducerea unității de la care pleacă o persoană, precum și organul ierarhic superior al acesteia sînt de acord cu transferul.

În cazul încadrării în funcția de maistru, veți fi retribuit la o gradăție care să vă asigure două clase de retribuție mai mult decît retribuția pe care o primiți, în prezent, ca muncitor.

Din scrisoarea dv. rezultă că la data transferării în interesul serviciului (decembrie 1976) aveți domiciliul stabil în localitatea unde v-ați transferat. În aceste condiții, nu puteți beneficia de drepturile prevăzute de art. 75 din Legea nr. 57/1974 La transferarea, în interesul serviciului, a soției dv. (I.VII.1976) aceasta putea beneficia de drepturile respective. Termenul de sesizare pentru obținerea lor este de trei ani (cel mult pînă la 1.VII.1979).

În sumarul „R.E.” pe 1978, la rubrica Teorie economică — studii, se va include articolul „România, țară socialistă cu un grad mediu de dezvoltare economică — obiectivul central al viitorului cincinal” (D. Popescu) apărut în nr. 1.

oferte
DE PRODUSE
DIN STOC

• capacitati de
• productie
• produse noi

1

I.C.A.B. —
Serv. Aprovizionare
str. Splaiul Independenței
nr. 235
București
Telefon : 49.42.85

2

M.I.C.M.
Intreprinderea mecanică
TOPLEȚ
județul Caraș-Severin
Telefon : 21 ; Telex : 44245

3

M.E.F.M.C. — C.M.C.
Fabrica de prefabricate din
beton — Alexandria
str. Agricultorilor nr. 2 bis
județul Teleorman

PRODUSE DIN METAL

I. PIESE FONTA

- Căpăcele pentru capace guri apă buc. 448
- C.M. \varnothing 50/30° buc. 14
- M.T. \varnothing 800 buc. 8
- Vană flanșe \varnothing 400 STAS 1518 buc. 4
- Idem \varnothing 600 STAS 1518 buc. 2
- C.M. 65/90° buc. 15
- C.M. 200/60° buc. 2
- Mufe cap patrat vane \varnothing 200 buc. 18
- REFF 650—350 buc. 1
- Flanșe guri apă fără urechi buc. 78
- Mufe cap patrat pt. vane \varnothing 100 buc. 197
- Idem \varnothing 50 buc. 173
- Mufe triunghiulare pt. hidranți buc. 166
- Capace vană fără căpăcele buc. 119
- Rotițe mari aluminiu pt. robineti buc. 1000
- Apometri cu citire directă \varnothing 200 buc. 37
- Mufe duble pentru vane \varnothing 200 buc. 101
- Presetupe hidranți vechi buc. 66
- C.M. \varnothing 70/30° buc. 14
- REM \varnothing 150/70 buc. 14
- Urechi guri apă buc. 59
- Robinet dublu reglaj 1/2" buc. 43
- F. \varnothing 80 buc. 47
- FM \varnothing 70 buc. 68
- Vană flanșe \varnothing 50 STAS 1518 buc. 150
- C.M. \varnothing 100/220 buc. 10
- M.T. \varnothing 50 (2×2) buc. 12
- M.T. \varnothing 80 (2×2) buc. 15
- M.T. \varnothing 150 (2×2) buc. 7
- REM \varnothing 200/125 buc. 12
- T \varnothing 100/100—80° buc. 4

- Piese legătură Gibault \varnothing 250 buc. 139
- Idem \varnothing 300 buc. 92
- RDM 150/150—450 buc. 8
- Mufe Zn 3/8" buc. 120
- Mufe duble pt. vane \varnothing 50 buc. 125
- Căpăcele concesie buc. 800
- Capace concesie fără căpăcel buc. 1200
- Cărămizi aparente buc. 960
- Presetupe pt. vane \varnothing 80/100 buc. 511
- Idem \varnothing 150 buc. 216
- REFF 100—50° buc. 3
- REFF 100—80° buc. 6
- Vane flanșe \varnothing 200 STAS 1518 buc. 100
- Casete pentru vane buc. 60
- Manșoane fontă \varnothing 350 buc. 17
- REM \varnothing 200/125 buc. 12
- T 80/80/80 buc. 2

II. ELECTRICE

- Descărcători DRVS buc. 3
- Chei comandă CSVS buc. 7
- Lămpi LVF 250 W buc. 88
- Bobinaj email \varnothing 1 kg. 27,200
- Idem \varnothing 2,5 kg. 10,850
- Becuri 220 V × 500 W buc. 29
- Conducte bobinaj BB \varnothing 1,40 kg. 42,900
- Becuri 2,5 V — 0,8 A buc. 241
- Bobinaj email \varnothing 0,6 kg. 22
- Voltmetru E 7 150 W buc. 2
- Contor CA 43 S2 380/220 V buc. 2
- Ampermetru 200/5 buc. 1
- Conducător B2 Y \varnothing 2,9 ml. 3429
- Releu RT p2 RSM 7925 buc. 16
- Voltmetru 10—01 buc. 1
- Releu R 75 buc. 15
- Bobinaj BB \varnothing 1,1 kg. 10,500
- Idem \varnothing 1 kg. 49,100
- Idem \varnothing 1,6 kg. 21
- Bobinaj textil 1,8 kg. 11
- Bloc incercare BI.2 buc. 6
- Ampermetru M 461—600 A buc. 5
- Balastru BVA 125 W buc. 16
- Bloc incercare BI.4 buc. 14
- Dispozitiv DD-1 buc. 3
- Tub bergman \varnothing 29 ml. 50

- Contor CA 32 S.15 A buc. 24
- Bobinaj email 0,95 kg. 171,600
- Bloc incercare BI.6 buc. 14
- Bobină 60 A pentru releu VLP buc. 6
- Ampermetru E.6 0—600 buc. 4
- Idem E.6 750—5 A buc. 4
- Releu RSEB 21A buc. 25
- Ampermetru 200/5 buc. 1
- Inel contact 10 A buc. 19
- Becuri 1,5 V buc. 170
- Balasturi BVA 250 W buc. 48
- Tub bergman \varnothing 16 ml. 70
- USOL 800 A buc. 3
- Ampermetru E7 200/5 buc. 2

III. MATERIALE DIVERSE ȘI SCULE

- Corp robinet descărcător buc. 800
- Oale condens 3/4 buc. 44
- Oberteil robinet descărcător buc. 250
- Cana gaz 1.1/2" buc. 15
- Costor prr 99⁰/₁₀ kg. 343
- Capse 3/7 kg. 89,900
- Capse 5/6 kg. 8,500
- Pufere cauciuc \varnothing 22 kg. 85,600
- Idem \varnothing 30 kg. 214,000
- Idem \varnothing 40 kg. 131,200
- Alezoare STAS 1263 de la \varnothing 8—19 mm. buc. 30
- Burghie STAS 573 de la \varnothing 1,7—30 mm. buc. 1400
- Burghie lemn 450×28 buc. 50
- Chei fixe simple 36—80 mm. buc. 42
- Chei dinamometrice A. 36 buc. 12
- Idem A. 37 buc. 7
- Chei hexagonale de la \varnothing 3—39 mm. buc. 150
- Chei cu ghiară 28—32 34×36 — 38×42 buc. 12
- Freze STAS 1682 de la 8—42 mm. buc. 180
- Lere buc. 9
- Priboi \varnothing 2—8 mm. buc. 70
- Sîrmă sudură 2,5 mm. kg. 118,500

- Furci cu 8 coarne buc. 20
- Holzşuruburi 2,5×1,6 buc. 13604
- Idem 5×60 buc. 11003
- Piulițe M.5 buc. 5000
- Şaibe Ø 5 buc. 13000
- Holzşuruburi 3×16 buc. 4003
- Şuruburi mecanice 4×25 buc. 8309
- Piulițe M.4 buc. 4000
- Şuruburi mecanice 8×20 buc. 7000
- Bocanci talpă lemn per. 17
- Centuri siguranță tip A. buc. 28
- Sandale fără accesorii metalice per. 19
- Umerare protecție buc. 11
- Facturi 14—309 A. buc. 1100
- Foi parcurs transport persoane carn. 80
- Mănuși J.T. per. 80
- Ochelari chimiști buc. 21

IV. PIESE SCHIMB AUTO

- Bucșe ax suspensie SR. 113 buc. 343
- Bulon pirghie ambreiaj SR. 113 buc. 801
- Bușon radiator SR. 113 buc. 197
- Buton pornire electromotor SR. 113 buc. 141
- Capac pompă benzină buc. 155
- Element decanator SR. 113 buc. 245
- Garnitură frină Ø 25 buc. 334
- Garnitură exterioară uşe SR. 113 buc. 136
- Garnitură frină Ø 27—32 buc. 307
- Ghid supapă admisie evacuare SR. 113 M.461 buc. 325
- Jigler relanți SR. 113 buc. 176
- Jigler sarcină SR. 113 buc. 104
- Cărbuni perie dinam. buc. 460
- Perie electromotor I—II buc. 1936
- Segmenți motor R.1. SR. 113 buc. 109
- Semipastilă supapă SR. 113 buc. 241
- Inel siguranță bolț piston SR. 113 buc. 210
- Taler arc supapă SR. 113 buc. 165
- Dispersor semnalizare SR. 113 buc. 136
- Surub reglat culbutori SR. 113 buc. 180
- Filtru carter admisie SR. 113 buc. 125
- Surub capac bielă SR. 113 buc. 136
- Suport brut frină mină SR. 113 buc. 303
- Bucși cercel arc SR. 113 buc. 80
- Element filtru aer servo buc. 182
- Filtru pompă benzină buc. 139
- Garnitură metal distrib. aer buc. 923
- Garnituri inelare etanșare SR. 113 buc. 200
- Garnit. pompă centrală SR. 113 buc. 200

- Idem buc. 799
- Idem buc. 276
- Garnitură servo SR. 113 buc. 111
- Garnitură laterală SR. 113 buc. 259
- Perie alternator SR. 113 buc. 268
- Siguranță bolț piston buc. 370
- Bec cu două faze buc. 1167
- Garnituri cilindru frină buc. 800
- Curele trapezoidale 17×11×1000 buc. 297
- Idem 17×11×1180 buc. 33
- Idem 17×11×1320 buc. 61
- Idem 17×11×1250 buc. 69
- Idem 17× 8×1468 buc. 19
- Idem 17×11×1500 buc. 10
- Piston motor R.1.M-461 buc. 14
- Supapă refulare servomecanism SR. 113 buc. 67
- Bucșe conc. arc. M.461 buc. 41
- Siguranță butuc SR. 113 buc. 51

V. RULMENȚI

Rulmenți

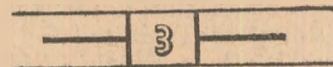
- 326 NU buc. 28
- 323 NU buc. 18
- 608 buc. 16
- 2309 buc. 13
- 6200 buc. 13
- 6202 buc. 25
- 6205 buc. 20
- 6206 2 RS. buc. 30
- 6208 buc. 50
- 6303 buc. 22
- 6308 buc. 167
- 6314 buc. 46
- 6316 buc. 20
- 6411 buc. 11
- 22312 K. buc. 22
- 51104 buc. 13
- 51122 buc. 36
- 51116 buc. 19
- 804705 buc. 21
- 8101—51101 buc. 14
- 8118—51118 buc. 27
- 30210—7210 buc. 32
- 922205 buc. 11

VI. ROBINEȚI DIFERIȚI

- Robineți dublu serviciu 3/4" buc. 1500
- Robineți dublu reglaj 1/2" buc. 43
- Idem 3/8" buc. 51

- Bară de alamă Am. 63 30×15 kg. 2.500
- Aliaj aluminiu AT. Cu. 10 Mg kg. 3.000
- Prealiaj cupru aluminiu Mg. kg. 313
- Reduct. viteză Steaua Roșie 40/25 1,5 Kw. 1500 IP. 54 buc. 133
- Electrocompresor ECR. 350 buc. 3
- Bucșă H. 2315 buc. 700
- Bucșă H. 315 buc. 308

- Bucșe H. 2317 buc. 70
- Bucșe H. 2322 buc. 38
- Bucșe AH. 317 buc. 158
- Rulmenți 1205 buc. 700
- Idem 1206 buc. 150
- Idem 1209-K buc. 370
- Idem 1307 buc. 100
- Idem 1308 buc. 130
- Idem 1310 buc. 175
- Idem 2311 buc. 190
- Idem 2312 buc. 70
- Idem 3210 buc. 100
- Idem 6300 buc. 3 000
- Idem 6311 buc. 100
- Idem 6313 buc. 88
- Idem 22313-K buc. 54
- Idem 22315-K buc. 500
- Idem 29416 buc. 55
- Idem 30306 buc. 500
- Idem NA. 4932 buc. 304
- Cilindri forță Ø 75 buc. 35
- Grund fețe nave G. 424-40 kg. 446
- Grund seactiv G. 404-50. I kg. 300
- Grund pasivant G. 834-40 kg. 910
- Grund galben G. 431-2 kg. 300
- Chit siropit C. 821-1 kg. 400
- Vopsea vernil V. 521-1 kg. 175
- Vopsea gri V. 821-3 kg. 1030
- Cianură de potasiu kg. 400

- Tocuri metalice — 68-786×2110 dr. = 8 buc.
- Idem — 68-786×2110 stg. = 64 buc.
- Idem — 138-786×2110 dr. = 50 buc.
- Idem — 138-786×2110 stg. = 45 buc.
- Idem — 68-886×2110 dr. = 146 buc.
- Idem 68-886×2110 stg. = 181 buc.
- Idem 138-886×2140 stg. = 652 buc.
- Idem 138-886×2140 dr. = 637 buc.
- Idem 68—686×2110 dr. = 124 buc.
- Idem 138-886×2110 stg. = 7 buc.

Cooperativa de consum
oraș Sinnicolaul Mare
str. Republicii, nr. 13,
județul Timiș

OFERĂ

120 000 buc. țigla

profilată la preț

de investiții

NOU! NOU! NOU!

DETERGENȚI CU CALITĂȚI SUPERIOARE

APRECIATA întreprindere „DERO” – Ploiești a realizat un nou detergent cu calități excepționale. Este vorba de „DERO – IRIS”, care la cel de-al IX-lea Tîrg de mostre de bunuri de consum a primit diploma „CEL MAI BUN ȘI UTIL ARTICOL”.

CEL MAI BUN deoarece are calități deosebite de spălare și albire, fiind fabricat din materii prime cu calități superioare. Conține un agent emolient care dă un tușeu plăcut articolelor spălate și în același timp protejează miinile gospodinelor în timpul spălării.

CEL MAI UTIL deoarece este destinat spălării manuale a articolelor fabricate din lînă, mătase naturală și artificială, din fibre sintetice și amestecuri de fire naturale și sintetice.

Folosiți cu toată încrederea produsele cu marca „Dero” – Ploiești.

Comercianții din întreprinderile comerciale de stat și cooperatiste l Cel mai bun și util articol vă stă la îndemînă, „DERO – IRIS” să nu lipsească din nici o unitate comercială, din nici o gospodărie.

UN ALT PRODUS, cu calități superioare, destinat gospodinelor, realizat în ultima perioadă a anului trecut, este „DERO – CLAR”. Posedă o mare putere de degresare și curățire a veselei, tacimurilor și altor articole dintr-o bucătărie, fie că sînt din sticlă, metal, mase plastice sau porțelan.

Vesela spălată cu „DERO” – CLAR” rămîne curată și lucioasă.

Noul produs „DERO – CLAR” este fabricat din materii prime cu calități superioare și are efect dezinfectant, cu parfum plăcut.

PENTRU a veni în sprijinul oamenilor muncii din întreprinderile avicole, „DERO” – Ploiești a lansat un nou produs, denumit „GALITENS – 25”.

Detergent soluție pentru uz veterinar, are excelente proprietăți de înuiere, dezincrustare, îndepărtare a murdăriei.

Este un dezinfectant destinat spălării adăposturilor și abatoarelor de păsări și animale mari, pentru spălarea bateriilor de creștere a puilor și a altor construcții din sectorul zootehnic.

„GALITENS – 25” asigură o rapidă curățire a suprafețelor murdare.

Se utilizează în soluții apoase de concentrație 1–5%.

Nu sînt necesare măsuri speciale de protecție.

Nu are acțiune corozivă asupra utilajelor.

„GALITENS – 25” se livrează în butoaie de tablă a 200 l.

„DERO – IRIS” și „DERO – CLAR” sînt livrate în flacoane din material plastic asemănătoare cu cele din imaginea alăturată.

Comenzile se primesc

pe adresa :

INTREPRINDEREA

„DERO” – PLOIEȘTI

Str. Republicii nr. 291

Telefon : 3.15.28 – 3.28.38